Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 115 (1121)	Łódź, Sroda 25 Maja 1927	פינפטער יאהרגאנג	לאדז, מיטוואך כג אייר תרפ"ז.	Nr. 115 1121

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

ענגלאנד איבערגעריסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט רוסלאנד.

ענגלישע רעגירונג הינדיגט דעם האנדעלס-אפמאך מיט די סאוויעטען און רופט-אפ איהרע פערטרעטער פון מאסקווע.

לאנדאן, 24 (אטע) די ענגלישע רעגירונג האט בעשלאסען צו קינדיגען דעם האנדעלס-אפמאך מיט די סאוויעטען און איבערצורייסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען. די רעגירונג וועט ארויסגעבען א ווייס-בוך, און וועלכען עס וועלען איבערגעגעבען ווערען די מאטיוון פון דעם דאזיגען בעשלוס.

לאנדאן, 24 (אטע) דער מיניסטערען-ראט האט זיך בעראטען ביז שפעט אינאכט און האט אנגענומען דעם טעקסט פון דער נאטע צו די סאוויעטען. די נאטע איז געשריבען אין זעהר א שארפען טאן און רעכענט אויס אלע חטאים פון די סאוויעטען לגבי ענגלאנד, ספעציעל די פראפאגאנדע אויף ענגלישע טעריטאריע. די נאטע זאגט אז, אז דער ענגלישער דיפלאמאטישער פערסאנאל וועט צוריקגעצויגען ווערען פון מאסקווע. דער ענגלישער בעפולמעכטיגטער אין מאסקווע איז שוין אפגעפאהרען קיין לאנדאן. די ענגלישע רעגירונג וועט נישט ווארטען אויף קיין תשובה פון מאסקווע. אין די קרייזען פון אויסערן-מיניסטעריום קאמענטירט מען אבער דעם שריט פון דער רעגירונג אין דעם זין, אז צווישען ענגלאנד און רוסלאנד שאפט זיך נישט קיין קריגס מצב.

לאנדאן, 20. (אטע) פאר א מול-געפאקטען זאל פון פארלאמענט האט פרעמיער באלדווין היינט געהאלטען א רעדע וועגען דער רעוויזיע אין דער סאוויעטישער האנדעלס - געזעלשאפט „ארקאס". די ענגלישע ארגאנען האבען אין משך פון עטליכע חדשים נאכגעשפירט א רייה פרעמדע אגענטען, וועלכע האבען זיך בעמיהט ארויסצובעקומען אויסערסט וויכטיגע דאקומענטען, וואס זענען נוגע דער פערטיידיגונג פון לאנד. מ'איז געקומען צום בעשלוס, אז די אגענטען ווערען געלענקט פון דער סאוויעטישער האנדעלס-דעלעגאציע, וואס געפינט זיך אין דער געביידע פון „ארקאס". ווען עס איז אנגעקומען א זעהר וויכטיגער געהיימער דאקומענט, איז ארויסגעגעבען געווארען א פעראָרדנונג צו מאכען דארט א רעוויזיע.

לאנדאן, 24. (אטע) די רעגירונגס דעקלאראציע וועגען דער רעוויזיע אין „ארקאס" איז געגעבען געווארען צוליב איהר וויכטיגקייט דורכ'ן פרעמיער אליין און נישט דורכ'ן אינערן מיניסטער. דאנערשטאג וועט די אפאזיציע אריינטראגען אן אינטערפעלאציע וועגען די בעציהונגען מיט רוסלאנד.

לאנדאן, 24. (אטע). די סאוויעטישע האנדעלס - דעלעגאציע ביז מודיע, אז זי האט בעקומען פון מאסקווע א פעראָרדנונג אפצוהאלטען אלע בעשטעלונגען, וואס זענען געמאכט געווארען אין ענגלאנד.

נען. פענג איז געפאנגענשאפט?

לאנדאן, 24 (סם. טעל.) פון האנקאו איז אנגעקומען א דעפעשע, אז גענעראל פענג איז גענומען געווארען אין געפאנגענשאפט.

מארשאל טשאנג-קאי-שעק געהט אויף וואו-טשאנג, וואו עס הערשט א קאמוניסטישע רעגירונג.

אין שאנכאי איז פארגעקומען א וויכטיגע ענגלישע קאנפערענץ וועגען די ווייטערדיגע שריט פון ענגלאנד אין כינע.

זעלבסטמארד פון אן אוקראינישען פאליטיקער.

לעמבערג, 24 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דא האט זיך גענומען דאס לעבען דער בעקאנטער אוקראינישער טוער וואלאדימיר באטשינסקי, וועלכער איז אויך געווען בשעתו אנ'עדות אין שווארצבארד-פראצעס. ער האט אויסגעטרינקען סם און זיך איבערגעשניטען מיט א בריטווע דעם האלז. אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אבגעפיהרט אין שפיטאל.

די סבה פון זעלבסטמארד זאלען זיין אומגערעגעלטע אויפ'ן פאליטישען געביט. באטשינסקי איז געווען אנ'אנהענגער פון א קאמפראמיס מיט די פאליאקען, און פון מאנכע אוקראינער קרייזען האט מען איהם פארגעווארפען, אז ער איז א פראוואקאטאר.

און ליטע טענה'ט איהר'ס.

פאריז, 24 (סם. טעל.) דא איז פארגעקומען א פארלעזונג פון ליטווישען געזאנדטען אין פאריז קלימאס וועגען די פויליש - ליטווישע בעציהונגען. קלימאס האט אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט פון א פערשטענדיגונג צווישען ביידע לענדער, אבער דער בעדינג דערצו דארף זיין, אז ליטע זאל צוריק בעקומען ווילנא.

שטארקע היצען אין ירוחו

ירושלים, 24 (י.ט.א. טעלעגראפיש) זייט א קורצער צייט הערשען אין ירוחו אומגעהויערע היצען. 5 פערזאנען זענען פון דער היץ געפאלען טויטע. 11 פערזאנען זענען שווער קראנק.

א סמארע אכטען ראטעווען א צוג פון א קאטאסטראפע.

לעמבערג, 24 (טעלעפאניש) צוליב א וואלקען-בראך איז צושטערט געווארען די באהן ליניע צווישען זבאראוו און יארטשאווצע אויף דער ליניע לעמבערג – פאדוואלאטשיסק. אויף דעם ארט איז שיער נישט געקומען צו א קאטאסטראפע מיט א פאסאזשיר-צוג. דער צוג איז געגאנגען פון טארנאפאל קיין לעמבערג, נאר אויף די שינעס האט זיך גראד געפונען א סטארע אקסען, דער מאשיניסט האט צוליב דעם איינגעהאלטען דעם צוג און אזוי ארום איז אויסגעמיטען געווארען א שווערע קאטאסטראפע.

DR PRYBULSKI

זאחאדניא 1, טעלעפאן 25-38

ווענערישע און האר - הויט - קראנקהייטען, געשלעכט-שוואכקייט, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.

נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 אווענד

דאמען: פון 4—5 נאכמ.

די מיסיסיפי - קאטאסטראפע איז נאך נישט פערענדיגט.

ניו-יארק, 24 (סם. טעל.) די פערפלייצונגס-קאטאסטראפע אין טאל פון מיסיסיפי האט נאך נישט דערגרייכט דעם העכסטען פונקט. א קאלאסאלער שטח לאנד געפינט זיך נאך אין א גרויסער סכנה. טויזענדער איינוואוינער פערלאזען אין פאניק זייערע וואוין-ערטער. א גאנצע רייה שטעט דראהט פערפלייצט צו ווערען. באנדעס מארארערען ראבעווען די פערלאזטע הייזער.

דער „אוטשאני יעווריי" אויפגעשטאנען תחית המתים.

קאוונע (יט"א) ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט האט דער ליטווישער אינערן-מיניסטער פעראָרדנעט וואהלען פון גבאים אין אלע שוהלען און בתי-מדרשים. איצט איז אונאנדערגעשיקט געווארען אנ'אינסטרוקציע וועגען דעם אופן פון די וואהלען. עס ווייזט זיך ארויס, אז עס וועט ווידער איינגעפיהרט אין די בתי מדרשים דער אמט פון „אוטשאני יעווריי" (געלערנטער יוד). וואהל-רעכט האבען די מתפללים ד. ה. די וואס בעזיצען אין שוהל אדער אין בית המדרש אנ'איינענע „שטאנד" און זענען נישט יונגער פון 25 יאהר. נישט-גלויביגע אדער מענשען, וואס ערפילען נישט די רעליגיעזע דינים האבען קיין וואהל-רעכט נישט. יעדער בית-המדרש איז א בעזונדערע געמיינדע. כדי צו פערוואלטען מיט די אלגעמיינע יודישע אינסטיטוציעס אין שטאדט (מקוה, בית-עולם א.א.וו.) דארפען די גבאים פון די בתי-מדרשים שאפען א קאמיטעט, אין וועלכען עס זאלען אריינגעהען צו איין דעלעגאט פון יעדען בית-מדרש. די וואהלען קומען פאר אונטער דער דירעקטער השגחה פון קרייז-שעף. די מאכט האט דאס רעכט צו פסל'ן אומגעוואונשענע קאנדידאטען.

הכחשה פון די אמעריקאנער.

גענף, 24 (סם. טעל.) די דעלעגאציע פון די פעראייניגטע שטאטען האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אז די אמעריקאנער האבען נישט געפיהרט קיין אונטערהאנדלונגען מיט די פארשטעהער פון די סאוויעטען וועגען קרעדיטען און הלואות.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער ליבער פאטער, גרויספאטער, אור גרויספאטער, ברודער און שוואגער נ"ע

פנחס לייב בלאכמאן

ב"ר יהודה משה ז"ל

(אין עלטער פון 70 יאהר).

די לוי' קומט פאר היינט, מיטוואך, 2 א זייגער מיטאג פון טרויער-הויז, פאדזשעטשנא 8, וועגען האט ס'טיילען מיט אין גרויס צער

די טיעפטרויערנדע הינטערבליבענע.

773

1-טע ארטאדאקסישע 7-קלאס. טעכטער-שולע

„בית-יעקב"

צעגעלניאנא № 24.

צעגעלניאנא № 24.

צום שול-יאהר 1927/8 עפענען מיר אין צענטרום שטאט א אבטיילונג פון אונזער שולע מיט א 7-טען ארט/שאל לויט'ן פראגראם פון די IV קלאס גימנאזיע.

שכר-לימוד אין די ערשטע 4 קלאסען איז 45.— זל. א קווארטאל.

איינשרייבונגען קומען פאר אין דער קאנצעלאריע פון דער שולע טעגליך פון 9—12 און 4—7.

ביי דער שולע עקזיסטירט א פרעבעל-אבטיילונג פאר קינדער פון 4—7 יאהר.

עס ווערען אויך געעפענט בוכהאלטעריע- און האנדעלס-קורסען, ווי אויך „בית-יעקב"-קורסען פאר דערוואקסענע.

די פערוואלטונג.

769

די בילליגסטע קוועלע

פון פארפומען, זייפען, פודער, נעזיכטס-קרעמען, פערשידענע צאהן-פאסטעס פון די בעסטע אויסלענדישע פירמען איז צו בעקומען נור ביי דער קאנקורענץ-פירמע

S. Buchwajc, Łódź

Piotrkowska 22, tel. 31-43.

אהציט פון די סיים-קלובען

וועגען צונויפרופען א סעסיע פון סיים

װאַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) די פאָר-זיצערס פון די פּוילישע סיים-קלובען האָבען הײנט דערהאַלטען פון׳ם פּרעזעס פון עגזעקוטיוו קלוב פראָפ. גלאָמבינסקי פאָלג. בריף:

„אַזוי ווי פאַר דער אויסעראָרדענטליכער סעסיע פון סיים איז נויטיג זיך צו אָריענטירען װאָסערע פראַגען װעלען קאָנען ערלעדיגט װערען, ערלויב איך מיר אײנצולאָדען די פאָרשטעהער פון די פּוילישע קלובען, און זין פון דער אַפּריל-פאַרשטענדיגונג, אויף אַ קאָנפערענץ, שבת, ד. 28 מאַי, 12 בייטאָג, כדי צו באַטראַכטען די שטעלונג פון די קלובען בנוגע דער עגדערונג פון דער קאָנסטיטוציע, וואַהל-אָרדינאַציע צום סיים און אַנדערע געזעצען“.

וועגען דער פראַגע װעלען די קלובען אָפּהאַלטען בעראַטונגען.

חלוקי-דעות וועגען דער קאנפע-רענץ פאר יודישע רעכט.

נ ײ ו - י אָ ר ק, 24. (יט״אַ טעלעגראַפיש) עס זענען ענטשטאַנען ערנסטע מײנונגס-פערשידענהײטען צווישען לואי מאַרשאַל און סטיפען װײז װעגען דער קאָנפערענץ צו בעשיצען די יודישע רעכט, וואָס ווערט אײנגעאָרדענט געמײנ-זאַם דורך דעם יודישען אַמעריקאַנישען קאָנגרעס און דעם קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס אין פּאַריז און וואָס דאַרף פאָרקומען אין גאַנף אין אויגוסט חודש.

לואי מאַרשאַל האָט פערעפענטליכט אַ בריף, אַז ס׳איז פאַרהאַן אַ מורא, אַז ס׳זאָל קומען צו שעדליכע קאָנסעקווענצען צוליב די גרויסאַרטיגע חבר-טער און דאָקומענטען, וועלכע וועלען בעטראַכט ווערען אויף דער קאָנפערענץ, הגם מ׳וועט דערביי האָבען די בעסטע כוונות.

לואי מאַרשאַל האַלט אויך, אַז גלייך נאָכדעם שלום-קאָנגרעס האָט גע-דאַרפט ליקווידירט ווערען דער קאָמיטעט פון די יודישע דעלעגאַציעס אין פּאַריז און דער יודיש-אַמעריקאַנישער קאָנגרעס.

סטיפען װײז האַלט, אַז די קומענדע-קאָנפערענץ איז אומבעדינגט נויטיג כדי צו שיצען די יודישע רעכט אין מזרח-אײראָפּאַ.

די ראלע פון ארץ-ישראל אין ראדיא-דינסט.

לאָנדאָן, 24 (יט״אַ טעלעגראַפיש). אויף דער לעצטער זיצונג פון די פאָר-שטעהער פון ענגלישע מאַנדאַטען-לענ-דער איז אָרומגערעדט געוואָרען דער אופן פון ענטוויקלען די מאַנדאַטען-לענדער. ס׳איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז ארץ-ישראל וועט שפּילען אַ וויכטיגע ראָל אין דער ראַדיאָ-דינסט פון דער ענגלישער אימפּעריע.

דעמאנסטראציע פון אר-בייטסלאזע אין פתח-תקוה

ירושלים, 24 (יט״אַ טעלעגראַפיש). פאַר׳ן לאָקאַל פון זעלבסטפערוואַלטונגס-ראַט אין פתח-תקוה איז פאָרגעקומען אַ שטורמישע דעמאָנסטראַציע פון אַר-בייטסלאָזע, וועלכע האָבען געפאָדערט אַרבייט. די פּאָליציי האָט אינטערווע-נירט, נאָר קײנער איז נישט פערוואונ-דעט געוואָרען. דער זעלבסטפערוואַל-טונגס-ראַט האָט צוגעזאָגט אײנצואָרד-נען עפענטליכע אַרבייטען פאַר אַר-בייטסלאָזע.

וועגען די יודישע קהלות אין ארץ-ישראל.

לאָנדאָן, 24. (יט״אַ טעלעגראַפיש). די מיטגלידער פון עקזעקוטיוו פון „אגודת-ישראל“ זענען געווען בײם ענג-לישען אונטערשטאַאַטס-סעקרעטאַר פאַר קאָלאָניאַל-ענינים אָרמסבי גאָר און קאָנפערירט מיט איהם וועגען דעם סטאַטוס פון די קהלות אין ארץ-ישראל.

די ערקלערונג פון אָרמסבי גאָר האָט צופרידענגעשטעלט די דעלעגאַציע.

ארום די וואהלען אין ווארשאווער שטאט-ראט

מיינונגען פון דעפוטאטען וועגען וואהל-רעזולטאט.-צי האט דער מלוכה-פרעזידענט וואהל רעכט?

װאַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש)

דער אויסגאַנג פון די וואַהלען צום שטאָט-ראָט האָט געפונען זײן אָפּקלאַנג אין סיים.

סען. פּאָזנער (פּ.פּ.ס.) האָט געזאָגט:

— דער נאַציאָנאַליזם האָט בעקומען איבער׳ן קאָפּ, אַזוי דאָס פּוילישע נאַ-ציאָנאַליסטישע צוועלפטעל, ווי דאָס יודישע נאַציאָנאַליסטישע 16 טעל.

דעפּ. שוגוט האָט געזאָגט:

עס איז געשעהן אַ וויכטיגער פאַקט, עס איז געבראָכען געוואָרען די העגע-מאָניע פון 12-טעל, וועלכע איז פון אַן אַבסאָלוטער מעהרהייט איצט געבלי-בען נאָר אַ פּשרה׳דיגע מעהר-הייט, דאַנקען די פּרינציפּעלע פראַגע וועגען שטאָט אַן אַנטי-ענדעקישע מעהר-הייט בלייבט נאָך אָפען.

— מען קאָן נישט אָרויסטרעטען מיט פאַלשע לאָזונגען. מען קאָן נישט בע-קעמפען די פּאַרטייאישקייט, שאַפענדיג אַ נייע פּאַרטיי אָהן אַ פּראָגראַם און קלאָרען פּרצוף.

דער וויצע פּרעזעס פונ׳ם קלוב פּ. פּ. ס. דעפּ. ניעדזיאַלקאָווסקי האָט געזאָגט:

— אַלע פּאַרטייען האָבען ביי די איצטיגע וואַהלען געמאַכט די גרעסטע אָנשטרענגונגען און ענטוויקעלט זייער גאַנצע ענערגיע. דער רעזולטאַט פון די וואַהלען איז אַזוי אָרום אַן אויסדרוק פון דער ריכטיגער פּראָפּאָרציע פון די געזעלשאַפטליכע און פּאָליטישע כוחות אין דער הויפּט שטאָט. די רעזולטאַטען זענען: אַן אָפּשוואַכונג פון די רעכטע, פערגרעסערטער איינפלוס פון פּ. פּ. ס. און אַ גרויסער וואוקס פונ׳ם קאָמוניזם.

ביי אַזאַ לאַגע איז אוממעגליך צו דער-האַלטען ווייטער די איצטיגע לאַגע אין דער מלוכה פּאָליטיק.

דעפּ. פּאָליאַקעוויטש האָט געזאָגט, אַז דער פאַקט, וואָס די ענדעקעס האָבען פערלוירען ביז 20 מאַנדאַטען, איז שוין אַליין אַ גרויסער נצחון און דאָס, וואָס וואַרשאַ האָט זיך אַזוי ווייניג גע-רעכענט מיט דער דעמאַגאָגישער אַגי-טאַציע פון די ענדעקעס, ווייזט, אַז דאָס פּאָליטישע לעבען איז טיפער און בעזונדער געוואָרען.

*

ווי ווייט עס האָט דערגרייכט דער אינטערעס צו די איצטיגע וואַהלען בע-ווייזען אויך פאָלגענדע כאַראַקטעריס-טישע פאַקטען:

דער מלוכה-פּרעזידענט פּראָפ. מאָש-ציצקי האָט געמאָלדען, אַז ער צוזאַמען מיט זײן פאַמיליע (די פרוי פון מלוכה-פּרעזידענט איז ביז נישט לאַנג געווען אַ ראַטמאַן אין לעמבערגער שטאָט-ראָט) ווילען זיך בעטייליגען אין די שטאָט-ראָט-וואַהלען.

דער אַדיוטאַנט פון מלוכה-פּרעזי-דענט איז אין טערמין, ווען מען האָט געדאַרפט דורכזעהען די וועהלער-רשימות אַוועק אין וואַהל-ביוראָ. אַזוי ווי עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער מלוכה-פּרעזידענט פּראָפ. מאָשטשיצקי פיגו-רירט איבעראַנצען נישט אין דער וואַהל-רשימה, האָט דער אַדיוטאַנט געפאָדערט מען זאָל אַרייננעמען דעם מלוכה-פּרע-זידענט אין דער וועהלער רשימה.

דער פאָרזיצענדער פון וואַהל-ביוראָ האָט זיך אָבער אָנגעזאָגט צו ערפילען דעם פערלאַנג, ערקלערענדיג, אַז דער ערשטער בירגער פון דער מלוכה דאַרף נישט שטימען.

מיט׳ן ענין האָט זיך פעראינטערעס-סירט די קאַנצעלאַריע פון מלוכה-פּרע-זידענט און עס איז צוגעשיקט געוואָרען וועגען אײנצירענט אַ בריף צום הויפּט-וואַהל-קאָמיטעט.

ביז אָבער דער בריף איז אָנגעקומען, איז שוין געהאַט פאַרביי געגאַנגען דער רעקלאַמאַציע-טערמין און די וועהלער-רשימות זענען שוין געוואָרען איבער-געשריבען. דאָך אָבער האָט דער הויפּט-וואַהל קאָמיסאַר פעראָרדענט צום סוף פון דער וועהלער-רשימה צוצושרייבען דעם מלוכה פּרעזידענט, מאָטיווירענדיג עס דערמיט, וואָס דער מלוכה-פּרעזי-דענט האָט וואַהל-רעכט גלייך מיט אַלע בירגער און, אַז דער מלוכה-פּרע-זידענט האָט געפאָדערט דורך זײן אַד-יוטאַנט אַרייננעמען זײן נאָמען אין דער וועהלער רשימה אין דער פאָרגע-שריבענער צייט פאַר רעקלאַמאַציע.

דער נאָמען פון מלוכה-פּרעזידענט איז אַלזאָ צוגעשריבען געוואָרען צום סוף פון דער רשימה.

פּרעזידענט מאָשציצקי האָט אָבער נישט אויסגענוצט זײן וואַהל רעכט, ווייל גראָד זונטאָג האָט ער זיך געפונען אין ספּאַלע.

אויך מאַרשאַל פּילסודסקי האָט נישט פיגורירט אין דער וועהלער-רשימה, הגם ער האָט אויסגעדריקט זײן וואונש זיך צו בעטייליגען אין די וואַהלען. עס ווייזט זיך אַרויס, אַז מאַרשאַל פּילסוד-סקי איז נישט געמאָלדען אין וואַרשאַ און בעזיצט נישט קיין פּאַס, דעריבער האָט מען איהם נישט אײנגעשריבען אין דער וועהלער-רשימה.

דאַגעגען די פרוי פון מאַרשאַל פּיל-סודסקי האָט אין דער וועהלער-רשימה פיגורירט און האָט איהר וואַהל רעכט אויסגענוצט.

דער אינערן-מיניסטער גענעראַל סלאַ-וואָי סקלאַדקאָווסקי האָט געשיקט זײן סעקרעטאַר, נאָכצוזעהען די וועהלער-רשימה צי ער פיגורירט. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מיניסטער סקלאַד-קאָווסקי האָט טאַקי נישט פיגורירט און נאָכ׳ן רעקלאַמירען איז ער אײנגעשרי-בען געוואָרען אין דער רשימה.

צום ערשטען מאָל האָבען זיך אין די וואַהלען בעטייליגט כמעט אַלע מיניס-טאָרען.

אַלע מיניסטאָרען האָבען געשטימט פאַר דער ליסטע נומער 25.

*

װאַרשאַ, 24 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) די וואַהל רעזול-טאַטען וועלען שוין בלייבען אָהן שינוים.

די „אגודה“ האָט בעשלאָסען צו פאָרלאַנגען פון דעם געוועהלטען ראַט-מאַן פון פועלי אמוני ישראל עקערמאַן ער זאָל זיך אָפּזאָגען פון זײן אַמט אַלס ראַדאַקטאָר דערפאַר, ווייל די פּאַ״י האָבען אַרויסגעשטעלט אַן אײגענע ליסטע

דער יודישער בלאָק וועט האָבען אײן לאַווניק.

SZKOŁA
I. KACENELSONA
28 Cegielniana 28

טעלעפאָן 51-79.

אײנשרייבונגען פון שילער און שילערינס אין אַלע פאָרבערייטונגס-אָפּטיילונגען ווי אויך אין די העכערע קלאַסען טאָג-טעגליך פון 10 ביז 1 פאַרם. און פון 4 ביז 6 נאָכמ. די עקזאַמענס: דעם 29. און 30. מאַי.

די דירעקציע.
674

אויפפאדערונג!

מיר אונטערגעשריבענע פאַמיליע בענדעט פאָדערן דערמיט אויף פרוי **שרה בענדעט** (יעצט ווייסבערג)

צו געבען אַן עפענטליכע ערקלערונג ביז דעם 27-טען מאַי ד. י. צוליב די נישט-געזעצליכע אָדורכפיהרונג פון דער ראַדע אַפּיקונעס איבער דעם פערמעגען פון בענדעט.

פאַלס ביז צום אויבענאָנגעוויזענעם טערמין וועט אַזאַ ערקלערונג נישט געגעבען ווערען, וועלען מיר געצוואונגען זײן די זאַך איבערצוגעבען דער פּראָקוראַטור און מיר נעהמען פון זיך אָרויס יעדע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די פאָלגען.

פאמיליע בענדעט.
768

זוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער ליבע מוהמע

פיטשע וואלף נ. ע.

(געבוירענע בענעט)

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דעם פעטער יעקב וואלף און משפּחה.

ברידער בענעט.
766

קוראַטאָריום פון די באַראַכאָוו-שולען אין לאָדז.

אכטונג עלטערן אין באלוט!

פון נייעם שול-יאָהר אָן ווערט געעפענט אין דער געגענד פון באַלוט

א יודישע פאלקס-שול אויפ׳ן נאָמען פון **י. ל. פרץ.**

שילער אין עלטער פון 6 יאָהר אָן ווערען שוין אײנגעשריבען אין קאַנצלאַריע פון דער שורעק-קינדער-היים (פּלאַץ קאָשטשעלני 4, רעכטע אָפיציגע, לעצטער אײנגאַנג).

די קאַנצעלאַריע איז טעטיג טעגליך פון 12 ביז 2 פאַרמיטאָג און פון 7 ביז 9 אין אָוונט. שבת פון 10 ביז 1 מיטאָג. מ׳דאַרף מיטבריינגען דעם קינד׳ס מעטריקע.

768

אײנשרײבונגען ווערען אָנגענומען נאָר ביז׳ן 30-טען מאַי.

די שילער, וואָס בעזוכען די פּרק-שולע זענען יוצא דעם שולצאָהלונג.

יודישע שול-ארגאניזאציע אין דער פוילישער רעפובליק, אפטיילונג אין לאדז.

אכטונג, עלטערן!

פערשרייבט אייערע קינדער אין דער 7-קל. יודישער פאלקס-שול אויפ׳ן נאָמען פון מעדעם (ציגעל-גאַס 17) און אין דער 7-קל. יודישער פאלקס-שול אויפ׳ן נאָמען פון באראכאוו (ציגעל-גאַס 26).

ס׳ווערען אָנגענומען קינדער אין עלטער פון 6 ביז 14 יאָהר; די אײנשרייבונגען קומען פאָר אין די שול-קאַנצעלאַריעס טעגליך פון 8 ביז 2 מיטאָג און פון 8 ביז 10 אין אָוונט.

אײנשרייבונגען ווערען אָנגענומען נאָר ביז׳ן **30.** מאַי. ✓ פערשפּעטיגט נישט!

די קינדער, וואָס בעזוכען אונזערע שולען, זענען יוצא דעם שול-צאָהלונג
652

לאדז. 25. מאי. 1927

„נייער פאלקסבלאט‟

לאדז. 25. מאי. 1927

דער נייער אינדוסטריע־געזעץ,

און זיין ווירקונג אין גאליציע און קאנגרעס פוילען.

נאך פאר דער מאי־איבערקעהרעניש איז צוגעגרייט געווארען דאס נייע פוילישע „פשעמיסלאווי“־געזעץ. דאמאלס האט שוין אפילו די סיים־קאמיסיע פאר האנדעל און געווערבע בעשלאסען אין דער צווייטער לעזונג א רייה אויסבעסערונגען צום רעגירונגס־פראיעקט.

דער דעמאלסדיגער רעגירונגס פראיעקט פון דעם „פשעמיסלאווי“ - געזעץ איז געווען פיל ליבעראלער פון דעם פערפליכטענדיגען עסטרייכישען געווערבע געזעץ. דער גאליצישער האנדווערקער־שטאנד האט דעם דאזיגען געזעץ־פראיעקט אונטערשטיצט, ווייל ער האט בעשטימט, אז כמעט אלע בערופען זאלען זיין פריי, חוץ דער אויסארבייטונג פון געטרעהר און אמוניציע, וואס האב צוליב פערשטענדליכע טעמים נישט געקאנט זיין פריי.

אויסערדעם האט דער דאמאלס׳דיגער רעגירונגס־פראיעקט פערלאנגט א צעכען־צוואנג. די דאזיגע בעשטעהונג האט בעדייט פאר דעם קאנגרעס־פוילישען האנדווערקער, בפרט פאר דעם יודישען בעל־מלאכה א קאטאסטראפע.

ווי בעקאנט האט עד היום פעראליכטעט דער צעכען־צוואנג בלויז אין גאליציען, אין קאנגרעס־פוילען האט קיין צעכען־צוואנג נישט עקזיסטירט, הגם עס זענען דארט געווען צעכען.

די יודישע בעלי־מלאכות אין קאנגרעס־פוילען האבען געמאכט א געוואלד, ווען זיי האבען געהערט, אז מען געהט איינפיהרען א צעכען־צוואנג, ווייל זיי האבען געוואוסט, מיט וואס דאס שמעקט. די גאליצישע האנדווערקער־קאמערס זענען אבער געווען צופרידען פון דער איינפיהרונג פון א צעכען־צוואנג, ווייל זיי האבען דערין געזעהן דעם בעסטען קאמף־מיטעל מיט דער קאנגרעס־פוילישער קאנקורענץ, בעזונדערס פון דער יודישער זייט.

אונטער׳ן דרוק פון קריסטליך־דעמאקראטישע פאדערונגען האט זיך די מאי־רעגירונג געלאזט בעוועגען אויסצוארבייטען א נייעם „פשעמיסלאווי“־געזעץ, וועלכער איז שוין אונטערגעשריבען געווארען פון פרעזידענט מאשטשיצקי און היינט־מארגען וועט ער פערעפענטליכט ווערען אין דער פארם פון א דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט.

דאס נייע „פשעמיסלאווי“־געזעץ איז אין א געוויסער מאס ליבעראלער פון דעם פראיעקט פון די פריהערדיגע רעגירונגען. ער שאפט אין ערשטער רייה אב דעם צעכען־צוואנג און פיהרט איין די אזוי־גערופענע „בעפעהיגונגס־צייגנישען“.

ביז איצט, אויב איינער האט זיך אין גאליציען געוואלט עפענען א זעלבסטשטענדיגען ארבייטס - ווארשטאט, האט ער אין ערשטער רייה געמוזט זיך פערשרייבען אויף דריי יאהר פראקטיק צו א בעל־מלאכה. נאך דריי יאהר ווען ער האט דערלערנט דאס פאך, איז ער פרייגעשפראכען געווארען אלס געזעל. דאן האט ער געמוזט נייע פולע דריי יאהר ארבייטען ביי א מייסטער אלס געזעל און ערשט נאך פולע זעקס יאהר שווערע ארבייט האט ער אפגעלעגט אנ׳עקזאמען פאר א קאמיסיע, אין וועלכער עס זענען געזעסען פערטרעטער פון צעך. האט ער מיט מזל אפגעלעגט די דאזיגע פריפונג, איז ער אויסגענומען געווארען און האט זיך געקאנט עפענען זעלבסטשטענדיג אנ׳ארבייטס־ווארשטאט.

לויט׳ן נייעם געזעץ וועט מען שוין נישט דארפען הארעווען גאנצע זעקס יאהר כדי צו בעקומען דעם „דיפלאם“ אויף א ארבייט - ווארשטאט. עס וועט זיין גענוג, אז א געזעל, וואס וועט האבען אפגעארבייט דריי יאהר וועט אפגעבען אנ׳עקזאמען און בעקומען א „בעפעהיגונגס־צייגניש“ און ער וועט זיך קענען עפענען אנ׳אייגענעם ווארשטאט. קיין צעכען - צוואנג וועט מעהר נישט זיין. אבער ווער עס וועט וועלען וועט זיך קענען פערשרייבען אין צעך.

די פריפונג, וועלכע א געזעל וועט איצט דארפען אבגעבען, כדי צו בעקומען א „בעפעהיגונגס - צייגניש“ וועט פארקומען אויף פאלגענדען אופן:

די רעגירונג וועט אנשטימען א פריפונגס - קאמיסיע ביי די געווערבע־שולען, אין וועלכער עס וועלען אויך זיין אנטשיידענד פערטרעטען קוואליפיצירטע מייסטער. אויב דער געזעל וועט „גליקליך“ אפלעגען דעם עקזאמען, פאר דער דאזיגער קאמיסיע, וועט ער בעקומען דאס „בעפעהיגונגס־צייגניש“.

דאס נייע געזעץ זעהט נאך פאר פערשידענע דערלייכטערונגען. אזוי וועלען מחום והלאה צו די פרייע בערופען געהערען אפטיקערייי, מאדיסטעריי, זיימען־זידעריי און אנדערע, וועלכע זענען ביז איצט נישט געווען פריי און האבען געמוזט געהערען צום צעך.

ווי מיר זעהן, איז דאס נייע „פשעמיסלאווי“־געזעץ פיל ליבעראלער פאר׳ן גאליצישען האנדווערקער - שטאנד, ווי דאס ביז היינט פערפליכטענדיגע עסטרייכישע געווערבע־געזעץ.

אבער פון דער אנדערער זייט בעדייט דאס נייע געזעץ מיט זיינע „בעפעהיגונגס־צייגנישען“ א קאטאסטראפע פאר די קאנגרעס־פוילישע יודישע האנדווערקער.

ביז איצט זענען, נעמליך, אין קאנגרעס־פוילען די האנדווערקער־בערופען געווען פריי. יעדער האט זיך געקאנט עפענען א אייגען ארבייט - ווארשטאט. און יענע מייסטער, לרוב יודישע, וועלכע זענען געווען בעסער בעמיטעלט, האבען צוגענומען א גרעסערע צאהל געזעלען און ביי זיך איינדערהיים געמאכט א „פאבריקעל“, וואו מען האט פראדוצירט סחורה און אין מאנכע פאלען קאנקורירט מיט דער גרויסער פראדוקציע, בפרט מיט דער אויסארבייטונג פון שיך, קליידער און וועש.

פון איצט אן וועלען די נייע בעלי מלאכות מוזען אפלעגען אנ׳עקזאמען, כדי צו בעקומען דאס בעפעהיגונגס־צייגניש. און צו וואס אזעלכע „פריפונגען“ פיהרען, ווייסען מיר יא, אן שוין גאנץ גוט. עס וועט זיך קודם כל אנהויבען א סדרה שיקאנען פון יודישע בעלי מלאכות לויט׳ן נייעם געזעץ מוז דער האנדווערקער, וואס שטעלט זיך צום עקזאמען, קענען לייענען און שרייבען פויליש און קענען די... פוילישע געשיכטע.

די אנטיסעמיטישע מייסטער וועלען אנהויבען צו זוכען א פגם ביים יודישען האנדווערקער אין דער קענטניש פון דער פוילישער שפראך און געשיכטע. מען וועט פסל׳ן אומצאהליגע יודישע האנדווערקער און זיי נישט געבען די „בעפעהיגונגס צייגנישען“ און אויף אזא אופן ביי זיי אוועקנעמען די מעגליכקייט פון קענען צהרליך ערדינען א שטיקעל ברויט.

עס מוז דא אבער אויפמערקזאם געמאכט ווערען, אז בנוגע די שוין עקזיסטירענדיגע ארבייט־ווארשטאטען סיי אין גאליציען און סיי אין קאנגרעס־פוילען זענען נישט חל די בעשטימונגען פון נייעם געזעץ.

אויך בנוגע דעם האנדעל מאכט דער „פשעמיסלאווי“־געזעץ א רייה הנחות. אזוי וועלען כמעט אלע בראנזשען זיין פריי. בלויז די הויזער־הויזירער (דאמאקראנשטעווע) וועט נישט זיין פריי. די הויזירער וועלען מוזען האבען ספעציעלע קאנצעסיעס, כדי צו קענען פיהרען זייער האנדעל. אויך יענע הויזירער, וואס פיהרען זייער האנדעל אפילו אין מאמענט, ווען דאס נייע געזעץ געהט אריין אין קראפט, וועלען אויך מוזען האבען די דערמאהנטע קאנצעסיעס.

דאס נייע געזעץ זעהט פאר א חילוק דערלייכטערונג: צו די פרייע בערופען וועלען פון איצט אן געהערען דרוקעריען, רעסטאראציעס. די אזוי גערופענע „יאדלאדאיניעס“ און קאפע הייזער, וועלכע האבען אין גאליציען געמוזט האבען קאנצעסיעס.

ווי בעוואוסט האבען „יאדלאדאיניעס“ זונטאג געקאנט אפען געהאלטען ווערען. א רייה קריסטליכע בעזיצער פון שפייז־געשעפטען, וואס האבען גערעכענט אויף דער טאלעראנץ פון דער מאגיסטראט אין דעם פרט, האבען איבערגעמאלען זייערע שילדען, אויפגעשריבען „יאדלאדאיניע“ און האבען געהאלטען זונטאג אפען זייערע געשעפטען. אויב יודען האבען אבער געהאלטען זונטאג אפען זייערע שפייז־געשעפטען, האט מען זיי שיקאנירט. בעשטראפט מיט כל־ערליי שטראפען, אזוי אז זיי האבען נישט געקאנט האלטען אפען זייערע געשעפטען אין זונטאג. פון היינט אן וועלען די „יאדלאדאיניעס“ קענען אפען געהאלטען ווערען אין זונטאג און דער יודישער סוחר וועט מעהר נישט זיין אנגעוויזען אויפ׳ן גענאד פון דעם, צי יענעם פאליציאנט.

דאס נייע געזעץ איז אזוי ארום פאר דעם גאליצישען יודישען האנדווערקער און פאר א טייל יודישע סוחרים פיל ליבעראלער, ווי דאס עד היום פערפליכטענדיגע עסטרייכישע געווערבע געזעץ. פון דער אנדערער זייט אבער איז עס א סכנה פאר דער ענטוויקלונג פון דעם יודישען האנדווערקערשטאנד אין קאנגרעס־פוילען.

מ. ארענשטיין.

נארישקייט

אדער טאקטלאזיגקייט?

קאטי. דער פאבריקאנט פון דער אויסגעצייכענטער פראנצויזישער פערפום און לייטער פון דער עלעגאנטער צייטונג „לע פיגארא“, האט אין זיך געפונען דעם מוט אריינצושטעקן זיין נאז אין אזא דעליקאטען און זעהר קאמפליצירטען ענין ווי דער פראצעס שווארצבארד - פעטליורא. מיט א גאנץ באזונדערער דרייסטקייט שטעלט ער זיך ת״כף נעגען דעם יודען שלום שווארצבארד. בעמאלט פון איהם א שליח פון דער סאוויעטישער מאכט, א יורישען פערבינדעטען פון דער סלאווישער צושטערונגס קראפט.

אויף דער לעכערליכקייט און אומוויסענהייט פון ה׳ קאטי לוינט נישט אפצושטעלען זיך. ווייל קיינער פערלאנגט נישט און ערווארטעט נישט קיין וויסען פון דעם לייטער פון דער זעהר פערפומירטער צייטונג. דאס איז דאך נישט דער ערשטער ענין, וועגען וועלכען ער רעדט מיט אזא בראוואור און רופט ארויס אנ׳איראנישען שמייכעל אויף די ליפען פון ערנסטע מענשען.

שלום שווארצבארד זיצט שוין כמעט א יאהר צייט אין געפענגניש, ווייל דאס געריכט מוז זיך פונאנאנדערקלויבען אין אנ׳אומגעהויערען שטאף, וואס איז אנגעזעטיגט מיט מענשען בלוט מיט רשימות פון צעהנדליגער און צעהנדליגער טויזענדער אומשולדיגע פרויען, קינדער און זקנים. אפילו אין דער אוקראינישער געזעלשאפט גופא איז דא וועגען דעם ענין אנ׳ערנסטע מיינונגס־פערשידענהייט און גרויסע אוקראינישע פערזענליכקייטען, נישט קלענער ווי, למשל, ווינישענקא אליין, דער בעקאנטער אוקראינישער דיכטער און פרעזידענט פון דער אוקראינישער דירעקטאריע, האלטען דעם ערמארדעטען פעטליורא אין א זעהר גרויסער מאס פעראנטווארטליך פאר די שוידערליכע שחיטות אויף יודען. יעדענפאלס האט די יודישע עפענטליכקייט אין דער גאנצער וועלט זיך אבגעזאגט פון ארויסשרייען איהר אייגענע מיינונג ביז דער פראצעס איז נישט פארגעקומען – הגם די נעמען שלום שווארצבארד און פעטליורא דערוועקען איצט אין יעדען יודישען הארץ אומבעשרייבליכע געפיהלען, רופען ארויס א שרעקליכען שמערץ...

די האנדלונג פון „פיגארא“ איז אומאנשטענדיגקייט בנוגע צו דעם ריינעם פראנצויזישען נאמען אין א מאמענט, ווען מיליאנען יודען אין דער גאנצער וועלט ווארטען און בעציהען זיך מיט דעם פולסטען פערטרויען צו דער פראנצויזישער עפענטליכער מיינונג און צו דעם פראנצויזישען געריכט...

ה. גראסמאן.

שושנה אביבית אין ליטע

קאוונע. (יט״א). דא וויילט איצט די בעריהמטע תנ״ך־רעציטאטארין שושנה אביבית, וועלכע טרעט ארויס אויף תנ״ך־קאנצערטען אין די גרעסערע ליטווישע שטעדט.

ביים אנקומען אין קאוונע איז פאר די ארטיסטין איינגעארדנעט געווארען אן אפיציעלער קבלת־פנים, אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון פיל יודישע געזעלשאפטליכע און קולטורעלע אינסטיטוציעס.

א נייע סכנה פון יודישע פאגראמען.

פעטליוראס „רעגירונג“ לעבט און ווערט געשטיצט.—געהיימער פאליטישער דאקומענט.

(א בריף פון פאריז).

שוין איבער פינף יאהר, זענען אין אוקראינע נישט געווען קיין יודישע פאגראמען. מעהר פון 5 יאהר האט זיך דארט נישט געגאסען קיין יודיש בלוט, און די יודישע און די אלוועלטליכע מיינונג האט זיך פאמעליך צוגעוואוינט צו האלטען די אוקראינישע פאגראמען פאר א שרעקליכען עבר, וואס וועט זיך שוין נישט אומקערען.

עס ווייזט זיך אבער ארויס, אז מיר האבען צו פרי אפגעגעבען אין ארכיוו די מורא׳דיגע פאגראם־בילדער. פאר די אוקראינישע פאגראמען איז נאך נישט געקומען די געשיכטע, און זיי זענען נאך איצט נישט נאר א שווערע ערינערונגען פון דעם מורא׳דיגען עבר, נאר אויך די ממשות׳דיגע שרעקליכע סכנה פון דער נאהענטסטער צוקונפט.

אויף דער טרויער פערזאמלונג, וואס איז ארגאניזירט געווארען אין פאריז נאך פעטליוראס הריגה, האט איינער פון זיינע הויפט - מיטארבייטער, דער גענעראל נ. סאלסקי, מיט התלהבות אויסגערופען צום סוף פון זיין רעדע: „פעטליורא איז דער׳הרגעט — זאל לעבען די „פעטליוראוושטשינע“!

דער דאזיגער לאזונג איז נישט אויסגענומען געווארען ערנסט פון די ברייטע געזעלשאפטליכע קרייזען פון איראפא און אמעריקא. אלע זענען געווען איבערצייגט, אז די „פעטליוראוושטשינע“ איז נאך בשעת פעטליורא האט געלעבט, געווען א „לעבעדיגער מת“, וואס האט קיין שום האפנונג נישט אויפצושטעהן תחית המתים. אלע האבען געגלויבט, אז קיין איינציגע רעגירונג פון דער היינטיגער איראפא וועט נישט געפינען פאר מעגליך אריינצוגעהן אין וואס פאר א נישט איז אונטערהאנדלונגען מיט דער פעטליורישער „רעגירונג“.

נישט לאנג אבער איז פערעפענטליכט געווארען א ריי געהיימע דאקומענטען, וועלכע ווארפען גאר אנ׳דער שיין אויף די דאזיגע פראגען. פערשידענע צייטונגען (די דייטשע „ליטאוישע רונדשוי“ אין קאוונע, די ווינער „אבענד“ די לעמבערגער „ראדא“) האבען אפגעדרוקט א סענסאציאנעלען בריף־אויסביים צווישען דעם אוקראינישען „מיניסטער פאר אויסערע ענינים“ טאקארזשעווסקי־קאראשעוויטש מיט פעטליוראס יורש אויף דעם פאסטען פון דעם „הויפט־אטאמאן פון דער אוקראינישער פאלק־רעפובליק“ אנדריי לעוויצקי, וועלכער לעבט אין פוילען. די צייטונג גיט איבער די קליישע פון דעם טעקסט און פון דער אונטערשריפט פון טאקארזשעווסקי־קאראשעוויטש: די עכטקייט פון די דאקומענטען קען אויף קיין אופן נישט ארויסרופען קיין ספקות.

פון די פערעפענטליכטע בריוו איז קלאר, אז אין משך פון די יארען 1925 1926 און 1927 זענען כמעט אלע גרעסערע איראפעאישע מלוכות געשטאנען אין שטענדיגע בעציאונגען מיט די „מיניסטארען“ פון דער פעטליורישער „רעגירונג“, אז געזאנדטע און מיליטערישע פערטרעטער פון די דאזיגע מלוכות האבען פון זיי אנגענומען מעמאראנדומס און זיי געגעבען אוידיענציעס. אין יולי 1925 האט טאקארזשעווסקי־קאראשעוויטש געהאט אוידיענציעס ביי דעם פוילישען פרעמיער סקשינסקי, מיט דעם שעף פון דעם פראנצויזישען גענעראל־שטאב, גענעראל גאלע און מיט דעם מארשאל פאש, און דער פעטליורישער „פרעמיער“ א. לעוויצקי — מיט דעם פוילישען קריגס־מיניסטער גענעראל שיקארסקי. אין נאוועמבער 1925 האבען זיך די פעטליורישע פערטרעטער פערבונדען מיט די דייטשע אפיציעלע קרייזען: אין דער זעלבער צייט פירען די אונטערהאנדלונגען מיט דעם ענגלישען געזאנדטען אין פאריז. אין מאי 1926 האבען זיי א בעראטונג מיט דעם שעף פון דער פראנצויזישער מיליטערישער מיסיע אין פוילען, גענעראל דיופאן, און מיט דעם ענגלישען אמבאסאדאר אין ווארשע. אין דעצעמבער 1926 נעמט דער פעטליורישער „קריגס־מיניסטער“ גענעראל סאלסקי אנ׳אנטייל אין בעראטונגען מיט די ענגלישע מיליטערישע ספעציאליסטען, און אין פעברואר 1927 בעקומט דער „מיניסטער פאר אויסערע ענינים“ טאקארזשעווסקי

(ענדע זעהע 7־טע זייט).

Dr. med. **H. LUBICZ**

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-52

ספעציאליסט פאר הויט, מעגערישע און פע...

נערווען־שוואכע קראנקהייטען. 8-9

אין צוריקגעקעהרט.

באהאנדלונג מיט קווארץ־לאמפען (הער־אויספאל)

נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

ניער פאלקסבלאט 25 מאי 1927.

דאס לאדזשער לעבען

ניער פאלקסבלאט .25 מאי 1927.

25 מיטוואך כג אייר תרפ"ז

מאי
זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7,25
לענג פון טאג. 14, 12

גרויסע פאבריקס-שרפה איז לאדז

טיילווייז אפגעברענט די פאבריק פון ס. ליטראווסקי אויף פאלודניאווא 68

100 ארבייטער און ארבייטערינס געבליבען אהן ארבייט. — פערברענט 100 זאדען- און טריקאטאזש-מאשינען, און 4 נייע קאטאן-מאשינען פאר 25,000 דאלאר. — די פאבריק איז געווען פערזיכערט.

(—) נעכטען 8 אינדערפריה איז די שטאט אויפגערודערט געווארען פון א שרעקליכער שרפה, וואס איז אויסגעבראכען אין דער פאבריק פון ס. ליטראווסקי, אויף פאלודניאווא 68.

דארט געפינט זיך א פאבריקס געביידע, אין וועלכער דעם פארטער און דעם ערשטען שטאק פערנעהמט די וועבעריי פון דער פירמע ל. פושינערסקי; דעם 2-טען און 3 טען שטאק פערנעהמט די זאקען-און טריקאטאזש-פאבריק פון ס. ליטראווסקי.

ביידע פאבריקען זענען לעצטענס געווען טעטיג ביי טאג און ביי נאכט אין 3 שיכטען. אין דער מינוט, ווען די שרפה איז אויסגעבראכען, 8 אינדערפריה, איז נאך געווען טעטיג די נאכט-שיכט, ביי וועלכער ס'זענען בעשעפטיגט ס'רוב פרויען.

פונקט 8 מיט 5 מינוט האט זיך דערהערט פון הויף א געשריי: „ס'ברענט"! די ארבייטערינס האבען זיך אזוי דערשראקען, אז זיי האבען אוועקגעווארפען די ארבייט און גענומען ארויסלויפען צו די טרעפען. ס'האט זיך געמאכט א טומעל, די ארבייטערינס האבען פערצווייפעלט געשריגען, א טייל פון די אנטלויפענדע זענען אראפגעפאלען לויפענדיג פון די טרעפען, און בעקומען לייכטע וואונדען.

אויפ'ן הויף ערשט האט מען געקענט זעהן, אז עס ברענט דער גאנצער דאך. שטיקער פייער האבען געשפריצט אין דער הויף און די פונקען האט מען געזעהן פון גאר ווייט. די פאבריק דינערשאפט האט תיכף אלארמירט די פייערלעשער און ביז וואסווען אליין געפרובט זיך ארויפכאפען אויפ'ן דאך שפריצען וואסער.

אין עטליכע מינוט ארום האבען אנגעהויבען אנקומען די פייערלעשער און אין דער זעלבער צייט האבען אנגעהויבען פיינען אלע לאדזשער פאבריקס-סירענעס.

די ערשטע זענען אנגעקומען אויפ'ן ארט פון דער שרפה די 1. און 2. פייערלעשער-אפטיילונגען. באלד דערנאך זענען אויך אנגעקומען די 3. 4. 5. 6. און 7. פייערלעשער-אפטיילונגען, וועלכע האבען זיך ענערגיש גענומען צו דער אקציע פון פערלעשען דאס פייער.

קודם-כל האבען די פייערלעשער געארבייט ביים לאקאליזירען דאס פייער און פערהיטען די שכנות'דיגע הייזער, ווייל די פלאמען האבען כסדר פערשאטען די שכנות'דיגע דעכער מיט שטיקער פייער און פונקען. דאס ברעכען זיך פון שטיקער מויער פון דער ברענענדער פאבריק האט זיך צונויפגעמישט מיט די געשרייען פון די ארבייטערינס, וועלכע האבען זיך געפונען אויפ'ן הויף און דאס האט געמאכט א שרעקליכען איינדרוק.

צוליב דעם, וואס דער דריטער שטאק איז שוין געווען אינגאנצען ארומגענומען פון די פלאמען, האבען די פייערלעשער זיך בעמיהט צו ראטעווען דעם 2-טען און 1-טען שטאק פון דער פאבריק, אבער דאס האט זיך נישט איינגעגעבען: די דורכגעברענטע פאדלאגע פון 3-טען שטאק האט נישט געקענט אויסהאלטען די לאסט פון די מאשינען און איז איינגעפאלען.

פון ערשטען שטאק זענען דערווייל ארויסגעווארפען געווארען די באלען גארן און פערטיגע סחורות, וועלכע וואלטען לייכט בעקענט פערגרעסערען דאס צופלאקערן זיך פונ'ם פייער.

ווען דער ערשטער שטאק און דער פארטער זענען אפגערייניגט געווארען פון די סחורות און לייכט-ברענענדע מאטעריאלען, האבען די פייערלעשער אנגעהויבען בעשפריצען די געביידע מיט וואסער און אזוי-ארום איז געלונגען אפצוראטעווען דעם אונטערשטען טייל פון דער פאבריקס-געביידע.

די רעטונגס-אקציע האט געדויערט ביז 4 שעה, פון נאך 8 פריה ביז 12 בייטאג.

אין רעזולטאט פון דער שרפה זענען אפגעברענט געווארען: דער בוידעם, דער דריטער שטאק און א טייל פון 2-טען שטאק.

דער שאדען פון דער שרפה ווערט בעשאצט אויף א גרויסער סומע געלד. ביידע פאבריקען: סיי פושינערסקי'ס, סיי ליטראווסקי'ס זענען געווען אסעקורירט אין עטליכע פערזיכערונגס-געזעלשאפטען.

דערביי איז כדאי צו בעמערקען, אז ליטראווסקי'ס פאבריק לעבט שוין איבער די 2-טע שרפה. דאס ערשטע מאל האט ליטראווסקי'ס פאבריק-געברענט ווען זי האט זיך געפונען אויף פאמארסקא גאס.

וועגען דער סיבה פון דער שרפה זענען פאראן פערשידענע ווערסיעס: די ערשטע ווערסיע איז, אז די אויווענס זענען געווען קאליע; די צווייטע ווערסיע — אז מ'האט אינדערפריה געקאכט פאראפין, וואס איז נויטיג צו פערסעריזירען דעם גארן אויף זאקען. יעדענפאלס איז נאך די גענויע סיבה פון דער שרפה נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

אויפ'ן ארט פון דער שרפה זענען באלד אנגעקומען פארשטעהער פון אויספארשונגס-אמט מיט'ן קאמיסאר ווייער בראש.

פון דער שרפה זענען געבליבען ביז 100 ארבייטער און ארבייטערינס אהן ברויט.

ערשט נאך דער שרפה איז געלונגען פעסטצושטעלען, אז פון ה' ליטראווסקי'ס פאבריק זענען פערברענט געווארען 100 פערשידענע שטרימף-און טריקאטאזש-מאשינען און 4 נייע קאטאן-מאשינען, וועלכע האבען געקאסט 25 טויזענד דאלאר.

די געביידע האט ביז לעצטענס געהערט צו ס. ליטראווסקי'ן און איז פערקויפט געווארען צו דער פירמע ל. פושינערסקי. ליטראווסקי האט געזאלט אין עטליכע טעג ארום איבערטראגען זיין פאבריק אין זיין נייער, צוריק-אויפגעבויטע פאבריק אויף פאמארסקא גאס.

פאבאר.

אין דער קאמיסיע נומער 1 (טראוגוטא 10) דארפען זיך שטעלען:

יאהרגאנג 1906

צווייטער פאליציי-קאמיסאריאט.

היינט, דעם 25. מאי — D. C. B. A. M. Ł. L. K. J. I. CH. D. F. E. O. N.

איבערמארגען, דעם 27 מאי Z. W. U. T. S. R. P. און Ż

אין דער קאמיסיע נומער 2 (זאקאנטנא 82).

יאהרגאנג 1906

אכטער פאליציי-קאמיסאריאט.

היינט דעם 25. מאי — די יונגעלייט, וואס זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט Z. W. U. T. און Ż.

ניינטער פאליציי-קאמיסאריאט.

איבערמארגען, דעם 27 מאי — די יונגעלייט, וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט G. F. E. D. C. B. A. I Ch. H. און J.

קיין נאמענטליכע אויפפאדערונגען וועלען נישט געשיקט ווערען. די קאמיסיעס הויבען אן זייער טעטיגקייט פונקט 8 א זייגער אין דער פריה.

ביטעס וועגען אדראטשעניעס דארפען איינגעטראגען ווערען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט צוזאמען מיט די דאקומענטען, וועלכע שטעלען פעסט דאס רעכט צו געניסען פון אדראטשעניעס, שפעטסטענס א טאג פאר'ן טערמין, ווי מ'דארף זיך שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע.

ביטעס וועגען אנערקענען אנדערהאלבען יאהריגע דינסט-צייט דארפען איינגעטראגען ווערען אין רעגירונגס-קאמיסאריאט די דאזיגע פאבארעס, וועלכע בעזיצען נישט קיין רעכט אויף ווייטערדיגע אדראטשעניעס, אדער ווילען היי-יאהר נישט געניסען פון אפלעגען דאס מיליטער-דינסט.

פון דער סטאראסטווע.

דארפען זיך היינט שטעלען אין פ. ק. או. - פאוויאט (פעטריקאווער 187) די יונגע לייט פון אלע יאהר-גענג, וואס דארפען זיך היי יאהר צושטעלען און וואס וואוינען אין ראדאגאשטש.

שטאט-ראט.

היינט א זיצונג.

(ס) אויף דער היינטיגער זיצונג פון שטאט-ראט וועט בעטראכט ווערען דער פארשלאג וועגען בעערען דעם אנדענק פון ערמארדעטען פרעזידענט ציגארסקי. איינינע פראקציעס טראגען ארייז א פארשלאג אויסצובויען אנ'אויסבעסערונגס-ערציהונגס-הויז אויפ'ן נאמען פון פרעזידענט. דער דאזיגער פארשלאג ווערט געשטיצט דורך א פעטיציע פון געריכט פאר מינדעריעהריגע.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען ביינאכט פאלגענדע אפטייקען: פאוולאווסקי (פיטריקאווער 307); האמבורג (גלובנא 50); גלובאווסקי (נארוטאוויטש - גאס 4); שיטקיעוויטש (קאפערניק-גאס 26); כא רעמזא (אמארסקא 10); פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10).

א. קאגאנאווסקי אין לאדז.

זייט עטליכע טעג ווייט אין לאדז דער בעקאנטער יודישער נאוועליסט אפרים קאגאנאווסקי, וועלכער איז געקומען אין א רייהע ליטעראַרישע ענינים.

Dr. A. Gibiański
Ordynuje w KRYNICY
od 21 maja. 671
ul. Lipowa, willa Zajlera.

גייסטיגע ארבייט-לאזע שטורמען

און פאליציי בערוהיגט.

(ס) נעכטען זענען צום ערשטען מאל אויסגעצאהלט געווארען די אונטערשטיצונגען פאר די גייסטיגע ארבייטס-לאזע לויט דער נייער מיניסטעריאלער אינסטרוקציע לויט די נייע אויסרעכנונגען, ווען דער זלאטי איז אויסגערעכנט סטאביליזירט צו 1 זל. פאר 1.800.000 מארק איז אויסגעקומען, אז די אונטערשטיצונגען ווי זיי זענען פעסטגעשטעלט געווארען אין 1923 י. בעטרעפען איצט צו 2—5 זל.

דער דאזיגער אומשטאנד האט ארויסגערופען א גרויסע אונצופרידענהייט ביי די, וואס האבען אפגענומען די אונטערשטיצונגען, און ס'איז געקומען צו שארפע אינצידענטען, אזוי אז צום לאקאל פון מלוכה-אמט פאר ארבייטס-פערמיטלונג האט מען גענוזט ארויסרופען פאליציי.

ווי ס'שטעלט זיך ארויס האט דער ליטער פון אונטערשטיצונגס-אמט ה' קוליטשקאווסקי בעצייטנס שוין וועגען דעם ענין אינטערוועניערט אין ווארשא. די דאזיגע אינטערווענץ איז אויך געשטיצט געווארען דורכ'ן קריין-ארבייטס-לאזען פאנד, אבער ביז איצט איז קיין שום תשובה נישט אנגעקומען די היגע פעראיינען פון די אנגעשטעלטע האבען בעשלאסען פארצונעהמען א בשותפות'דיגע אקציע, אז די אונטערשטיצונגען זאלען פעסטגעשטעלט ווערען לויט די קלענסטע פערדינסטען פון 3 1922 יאהר.

אפשאפען דעם צוואנגס-זונטאג-רוה

פאדערט דער קאלאניאל-הענדלער-פערבאנד.

(—) זונטאג איז אין קאלאניאל הענדלער-פערבאנד, ציגעל-גאס 15 פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג וועגען א גאנצע רייה אקטועלע פראגען אין פעראיינס-לעבען.

ה' גאטליב ווייזט אן, אז די לאגע פון די קאלאניאל-הענדלער האט זיך פיל פערערגערט, דער אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1926 איז פיל איבערגעשאצט געווארען א.א.וו.

ס'איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע אפצושאפען דעם אומזאץ-שטייער פון ארטיקלען פון ערשטען געברויך. ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו שיקען א טעלעגראפישע ווענדונג צום וויצע-פרעמיער בארטעל וועגען אפשאפען צוואנגס-זונטאג-רוה.

קאלאניאל-הענדלער נעגען צוואנגס-זונטאג-רוה.

אונטער'ן פארזיץ פון ה' פינקעלשטיין איז זונטאג פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון קאלאניאל פערבאנד (ציגעל-גאס 15) וועגען א גאנצע רייה פראגען צווישען אנדערע די זונטאג-פראגע און שטייער-פראגען.

ה' גאטליב ווייזט אויף, אז די לאגע ביי דעם קאלאניאל העגדלער האט זיך פיל מאך פערערגערט.

עס רעדען א גאנצע רייה רעדנער די ה"ה: שווידער, י. הימעלפארב, מאגאלינסקי, גאווינסקי און אנדערע, וועלכע ווייזען אויף מיט ציפערן, ווי ווייט די לאגע איז געפעהרליך וואס אין פערלויף אין יאהר ברויך דער הענדלער צו רוהען מעהר ווי 5 חדשים.

עס ווערען אנגענומען א גאנצע רייה רעזאלוציעס צווישען אנדערע צו ווענדען זיך טעלעפאניש צום וויצע-פרעמיער בארטעל וועגען אפשאפען דעם זונטאג - רוה פאר דעם יודישען הענדלער און גלייכצייטיג צו דער יודישער קאלא ווענען דער זעלבער אנגעלעגענהיים.

א צווייטע רעזאלוציע — מען זאל בעפרייען פון אומזאץ-שטייער ארטיקלען פון ערשטען געברויך, ווייל מיט דעם פערגרעסערט זיך דער יקרות.

בעפאלען און צושלאגען

אין מיטען נאס.

(§) נעכטען ביינאכט ווען מאיר דוד ווינטערשטער (קאנסטאנטינער 49) איז געגאנגען אהיים, איז ער בעפאלען געווארען דורך א פאר אונבעקאנטע, וועלכע האבען איהם שטארק צושלאגען און צושאכטען מיט א מעסער.

ווינטערשטער איז אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד געבליבען ליגען אויפ'ן טראטואר, וואו ס'האט איהם געפונען א פאליציי-פאטרול. מ'האט ארויסגערופען די פאגאטאוויע, וועלכע האט איהם אין א שווערען צושטאנד אבגעפיהרט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

דער מיליטער-פראצעס וועגען די מיסברויכען.

צווייטער טאג פון פראצעס.

(§) נעכטען איז אין לאדזשער מיליטער-געריכט פארגעקומען דער המשך פון פראצעס איבער דעם פולקאווניק האמאלאסק און דעם קאפיטאן סאגאן, וועלכע ווערען, ווי בעוואוסט, בעשולדיגט אין א רייה מיסברויכען און אפפארצט צום שאדען פון דער מלוכה.

אין משך פון נעכטיגען טאג האט בעגעבען ערקלערונגען דער בעשולדיגטער סאגאן, וועלכער האט זיך טייל ווייז מודה געווען אין בעגעהן „נישט פינקטליכקייטען".

היינט וועלען פערהערט ווערען א רייה עדות.

מארגען וועלען רעדען די צדדים און דאנערשטאג ווערט ערווארט דער אורטייל.

Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז, האלז-
און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 81-27
טפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע נאַרוטשער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטש 20

נאסטשפילען פון 1-טען ווארשאווער יוד. מיניאטור-טעאטער

„אזאזעל"

קאנפעראנסיער: א. נאדיר.

עם נעהמען אנטייל: אלא ליליט, לוריע שפיגעל, וו. גאדיק, ש. לאנדוי, י. סטרוגאטש, י. מאנסדארף, נ. מעלניק, מ. פאטאשינסקי, ה. פאזנאנסקי און אנדערע.

היינט, מיטוואך, דעם 25-טען מאי ד. י., 9 א זייגער אין אוונט
פרעמיערע! פון גרויסען פרעמיערע!

5-טע פראגראם!

קינסטל. לייטונג: טעא ארצישעווסקא
ליטערארישע . משה בראדערזאן
מוזיקאלישע . הענעך קאן

דעקאראטיווע לייטונג: פריץ קליינמאן
כארעאגראפיע: אלא ליליט
דירעקציע: י. דאנציגער

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אימפּאָרט און עקספּאָרט.

עקספּאָרט פון לאָדזשער סחורות אויפ'ן נאָענטן מזרח. – נייע הנחות ביים אימפּאָרטירן.

(ס) די הײַנט סוחרים פאַראיינען האָבן דערהאַלטן אַ מיטטיילונג פון דער צענטראַלער איינפיהר-קאָמיסיע, אַז בעת'ן אויפגעבן דעם ווערט פון די אַרײַנגעפיהרטע סחורות, כדי צו באַקומען הנחות ביים אימפּאָרטירן טעקסטיל-אַרטיקלען, איז נויטיג אָנצוגעבן דעם גענויערן ווערט פון די אויסלענדישע סחורות, כדי נישט צו פאַרשווערן דאָס באַקומען די דערלויבענישן.

* *

(ס) אייערנעכטן איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע, וואָס אַרבעט אויס דעם עקספּאָרט-פּראָגראַם פון סחורות קיין רוסלאַנד. בראש פון דער היזיגער קאָמיסיע שטעהט דער. וויעזשביצקי. פון לאָדז זיצן אין דער קאָמיסיע אַרײַן דער גרויס-אינדוסטריעלער ד"ר בידערמאַן און עטינגאָן.

די קאָמיסיע האָט אויסגעאַרבייט אַ רייע פאָרשלאָגן, וואָס וועלן פאָרגעלייגט ווערן דער רעגירונג. צווישן אַנדערע האָבן די לאָדזשער פאַרטרעטער פאָרגעשלאָגן די אָרדענונג, אַז די רעגירונג זאָל אַדורכפיהרן אַן אָפּמאַך מיט סאָוויעט-רוסלאַנד, וועגן טראַנזיט פאַר פוילן דורך רוסלאַנד, ווייל דאָס איז דער וויכטיגסטער וועג פאַר דער פוילישער ווירטשאַפטליכער עקספּאַנסיע אויפ'ן ווייטן מזרח. דער וועג איז אַ ב גוט באַקאַנט די פוילישע אינדוסטריעלער און עקספּאָרטערן.

———

אַנטי-עלויז-אַקציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטרי

פאָדערט אַן אַרבייטער-פאַרזאַמלונג.

(:) נעכטן איז אין קריסטליכן פאָלקס-הויז אויף פּשעיאַזד פאָרגעקומען אַ פאַרזאַמלונג פון טעקסטיל-אַרבייטער. די רעפערענטן האָבן אָנגעוויזן, אַז לעצטנס איז שטאַרק געשטיגן דער יקרות און טראָץ דער לעצטער הוספה האָבן איצט די אַרבייטער ווייניגער, ווי פאַר'ן שטרייק זיי האָבן דעריבער פאַרלאַנגט פאָרנעמען אַ הוספה אַקציע. בעת דער דיסקוסיע איז אָנגעוויזן געוואָרן, אַז וויצע-פּרעמיער באַרטעל איז געווען אונצופרידן, וואָס די אַרבייטער האָבן פאַרשטרייקט, נישט ווענדענדיג זיך פריהער צו דער רעגירונג, נאָך אַן אינטערווענץ. נאָך אַ לאַנגן וכוח איז באַשלאָסן געוואָרן צוזאַמענצורופן אַ קאָנפערענץ פון אַלע אָרטס. פאַראיינען, וואו מ'זאָל אַרומרעדן וועגן די פאָרמען אין די הויך פון דער הוספה.

צום סוף איז באַשלאָסן געוואָרן איבערצושיקן צום כיים-קלוב פון כ.ד. אַ פּראָטעסט רעזאָלוציע געגן פּראַטעק טירמע צודריקונגען און נעזעץ וועגן בחנגס-זונטאָג-רוה.

מ'רייניגט די שטאָט.

האַסטיגע אַנטי-סאַניטאַרן-צושטאַנד – אומעטום מוז זיין ריין – הייזער ווערן געפּוצט – סאַניטאַר רעוויזיעס אין האָטעלן, פּריוואַט-אַנשטאַלטן און געשעפטן.

(ס) ווי מיר האָבן שוין מיטגעטיילט האָט דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט פאָרגענומען אַן ענערגישן קאַמף מיט'ן אַנטי-סאַניטאַרן צושטאַנד אין לאָדז. אין דער ערשטער רייע איז פאַראָרדנט געוואָרן אַ גרינדליכער רעמאָנט פון אַלע מלוכה און קאָמונאַלע געביידעס, און לאָקאַלן, וואו ס'געפינען זיך מלוכה-אַמטן.

דער רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט האָט אויך פאָרגענומען אַן אַקציע אין פאַרשטענדיגונג מיט די הויז-בעזיצער-פאַראיינען און איצט קומט פאַר אַ מאַסן-רייניגונג פון די הייזער אויף פּיעטרקאָווער און די זייטיגע גאַסן. דערביי ווערן רעמאָנטירט נישט נאָר די פראָנט-שאַווס הייזער, נאָר אויך אין די הויפן.

איצט ווערט פאָרגענומען אַ ווייטערע רייניגונגס-אַקציע. דער וואָיעוואָדע האָט פאַראָרדנט אַדורכצופיהרן סאַניטאַרע רעוויזיעס אין די געשעפטן, האָטעלן, מעבלירטע צימערן, פריזיר-זאַלאָנען א. אַ. וו.

די דאָזיגע רייניגונגס-אַקציע וועט אַדורכגעפיהרט ווערן דורך דער אויטאָנאָמיע-אַמט ביי דער מיטווירקונג פון די זעלבסטפאַרוואַלטונגען.

"אָרט".

וועגן די ענינים פון אַמעריקאַנער מאַשינען, ווערן פאָלגנדע פּערזאָנען געבעטן, אין משך פון דער הײַנטיגער וואָך, זיך צו ווענדן אין דער קאַנצעלאַריע פון "אָרט" אין ביורא-שעה'ן פון 10 ביז 1 און פון 4 ביז 7: פישל קלאַר, לייזער וואָלקאָוויטש, מענדל רומיאַן, ר. מאָרדקאָוויטש, יעקב גאָרפיין, משה גרישקאַ, לייזער וואָלקאָוויטש, ליב ראָזענבלאַט, אסתר מאַגעל, אשר באַרנשטיין, מרדכי קויפמאַן, טויבע ראָזענבלאַט, ברוך בעלינגער, משה ביעדאַק, א. רובינאָוויטש, ר. שליפּמאַן, טוביה איזשביצקי, א. קליינמאַן, חיה שרה קרויזע, יחזקאל פרידעל, ל. זעלמאַנאָוויטש, מ. כאַנאַכאָוויטש, ר. נאָוואַק, דוד ראָזענבערג, א. פּנחס ווינטער, משה ראָזען, דוד זוויעזשינסקי, דוד ראָזענבערג, יחיאל מאיר ביינעש און רבקה מאָשקאָוויטש.

דער ענגלישער שבת

איז נאָך אַלץ נישט ערלעדיגט

(:) אין דער לעצטער צייט האָט זיך פאַרשאַרפט דער סכסוך צווישן די אַרבייטער און אינדוסטריעלער, וועלכע ווילן נישט צאָהלן פאַר ענגלישן שבת ד. ה. פאַר 6 שעה אַרבייט פאַר אַ גאַנצן טאָג. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער קרייז-אַרבייטס אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש זיך פאַרשטענדיגט מיט'ן אַרבייטס-מיניסטער און היינט קומט פאָר אין מיניסטעריום אַ קאָנפערענץ וועגן דער פראַגע, אין וועלכער ס'וועט אויך אָנטייל נעמען אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש.

פאַרזאַמלונג וועגן זונטאָג-רוה.

אויף דער לעצטער פאַרוואַלטונגס-זיצונג פון צענטראַלן האַנדווערקער-פאַרבאַנד איז באַשלאָסן געוואָרן צונויפצורופן אויף מאָרגן דאָנערשטאַג אין אָוונט אַ מיטינג וועגן צוזאַגנס זונטאָג-רוה.

איז אַ "מלינה"

אַרעסטירט 3 געזוכטע גנבים.

(–) בעת אַ רעוויזיע אין אַ באַלוטער "מלינה" האָט אין דער פאַרגאַנגענער נאַכט די פּאָליציי אַרעסטירט 3 פאַרדעכטיגע גנבים: לעאָן אַשמיאַראָווסקי, אַנטאָני ווילטשאַק און וולאַדיסלאַוו כאַלאַשעוויטש.

מ'האָט ביי די גנבים געפונען פאַרשידענע זעפיר- און זיידן-שטאָפן. די גנבים האָבן זיך מודה געווען, אַז די סחורה האָבן זיי צוגערויבט אין אַנ'אויטאָ צווישן לאָדז און פּאַבּיאַניץ.

פון דער פּרץ-שול אין באַלוט.

ווי מ'מעלדעט אונז האָבן זיך שוין אָנגעהויבן די איינשרייבונגען פון שילער אין דער יודישער פאָלקס-שול אויפ'ן נאָמען פון י. ל. פּרץ, וואָס ווערט געפיהרט פון נייעם שול-יאָהר אָן אין דער באַלוטער געגענט, דורכ'ן קוראַטאָריום פון די באָראָכאָוו-שולען. אין דער פּרץ-שול ווערן אָנגענומען שילער אין עלטער פון 6 יאָהר אָן.

די שילער, וועלכע באַזוכן די פּרץ-שול זענען יוצא דעם שול-צוואַנג.

איינשרייבונגען ווערן אָנגענומען טעגליך פון 12 ביז 2 נאָכמ. אין לאָקאַל און שורעק - קינדער-היים (פּלאַץ-קאָשטשעלנע 4).

לויט דער פאַראָרדנונג פון דער שול-מאַכט קען מען זיך איינשרייבן אין די שולען מיט דער למוד-שפּראַך נאָר ביז'ן 30 מאַי. די קינדער, וואָס וועלן זיך נישט איינשרייבן ביז דעם טערמין, וועלן מוזן באַזוכן די פּאָווסעכנע שולען.

אַ שריפה

אין אַ פאָלוואַרק הינטער טושין.

(–) עהרענעכטן איז אין פאָלוואַרק קרושעוו (הינטער טושין) אויסגעבראָכן אַ שריפה. ס'האָט זיך צוערשט אָנגעצונדן דאָס הויז וואָס געהער צו אַ געוויסער העלענאַ קאַבאַנסקאַ. דערנאָך האָבן זיך אָנגעכאַפּט די סטאָדאָלעס און די שטאַלן, אין וועלכע ס'האָט זיך געפונען דער לעבעדיגער אינווענטאַר. די פיה איז געלונגען אָפּצוראַטעווען. קיין מענשליכע קרבנות איז נישט געווען. דער שאָדן פאַרשאַצט עטליכע צענדליג טויזנט זלאָטעס.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטן, ספּעצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטן, באַשטראַלונגען מיט קינסטליכע באָרגזון.
נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג און פון 4—5 אין דער לעטשניצע "וואָלקאַ".

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער פון יודישן אַרטיסטן-פאַראיין.

דער יודישער אַרטיסטן-פאַראיין אין פוילן שרייבט אונז:

די פאַרוואַלטונג פון יודישן אַרטיסטן-פאַראיין אין פוילן האָט אויף איהר פּלענאַרער זיצונג פון 5. מאַי ה. י. אָפּגעהאַנדלט די פראַגע פון אַ יודיש דראַמאַטיש טעאַטער אין וואַרשע. נאָך דעם אַלזייטיגן באַטראַכטן דעם ענין איז די פאַרוואַלטונג געקומען צו דעם איינשטימיגן באַשלוס, אַז היות ווי די ביז-איצטיגע פּריוואַטע פּרובען צו שאַפן אַ דראַמאַטיש טעאַטער אין וואַרשע האָבן קיין קיום נישט געהאַט, דאַרף דער אַרטיסטן פאַראיין נעמען אויף זיך די מיסיע צו שאַפן אַזאַ טעאַטער.

אַ דאַנק דעם דאָזיגן באַשלוס ווערן שוין אָנגענומען שריט צו פאַרווירקליכן דעם פּלאַן פון אַ רעפּרעזענטאַנץ יודיש דראַמאַטיש טעאַטער. דער פאַראיין וועט זיך צו דעם צוועק שטעלן אין פאַרבינדונג מיט די בעסטע יודישע קינסטלערישע כוחות, אַרטיסטן, רעזשיסערן, דראַמאַטורגן, דעקאָראַטאָרן, מוזיקער א. ז. וו.

דער פאַראיין וועט אָננעמען אַלע מיטלען, אַז דאָס רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער זאָל שטעהן אויף דער געהעריגער הויך און זאָל האָבן אַנ'אריכת ימים.

י. קאַצענעלסאָנ'ס פאָרלעזונג פון זיין "קבוץ-גליות".

אויף דער איינלאַדונג פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע האָט דעם פאַרגאַנגענעם שבת נאָכמיטאָג דיכטער יצחק קאַצענעלסאָן פאָרגעלעזן זיין נייסטע ווערק "קבוץ גליות". הגם דאָס ווערק איז באַשטימט פאַר דער יוגענד, דאָך – ווי עס האָט ריכטיג באַמערקט דער חשוב'ער פאָרלעזער – קאָנען מיר נישט געבן דער יוגענד דאָס, וואָס איז נישט ענטשפּרעכנד פאַר די עלטערע און דעריבער איז דאָס שעהן געבויטע ווערק, וואָס שטעלט פאָר מיט זיך אַ געמיש פון פּרעכטיג געמאָלטע מאָטיוון אין אַן אַ סגנון-רייכער פאָלקלאָרישער העברעאישער שפּראַך אין עכט קאַצענעלסאָנ'שן סטיל, מיט דער אויפמערקזאַמקייט אויסגעהערט געוואָרן פון אַלע פאַרזאַמלטע. די פאָרטרעפליכע רעציטאַציע-פאָרם פון באַליבטן דיכטער האָט פיל בייגעטראָגן צום ערפאָלג און די פאָרלעזונג האָט איבערגעלאָזט אַ שטאַרקן איינדרוק.

פּרעמיערע פון 5-טען פּראָגראַם

קומט הײַנט פאָר אין "אַזאַזעל".

(:) "אַזאַזעל" קען מען שוין כמעט פאַררעכענען פאַר אַ לאָדזשער טעאַטער. מעהר ווי וואו עס איז, האָט "אַזאַזעל" אין לאָדז געשאַפן און אַ סך אויפגענומען. "אַזאַזעל" איז בכלל לאָדזשעריש: הענך קאָן און משה בראָדערזאָן, זיי האָבן אויפגעבויט און בויען דאָס יודישע קליין-קונסט-טעאַטער און – הלואי זאָל ווייטער געהן נישט ערגער.

האָבן מיר שוין געהאַט אין "אַזאַזעל" 4 פּראָגראַמען, ביז 50 פערל פון יודישן פאָלקס-אוצר און נייע שאַפונגען זענען אויפגעפיהרט געוואָרן.

און אַט פיהט "אַזאַזעל" היינט אויף אַ 5-טען גאָר נייעם פּראָגראַם. דאָס 5 טע פּראָגראַם קען זיך נישט שעמען מיט די שענסטע פּראָגראַמען פון די רוסישע און פוילישע טעאַטערן פון דעם מין.

אַלע וועלן זיך באַווייזן אין דעם 5 טען פּראָגראַם און זייער גאַנצער טראַכט: אַלאַ לילית, לוריע שאַיגאַל. גאַדיק, סטרונאַטש, לאַנדוי, טאַנס אָרף, פּאָזנאַנסקי, מעלניק און פאָטאַשינסקי; אַלץ "לאַגס און אַרבייטס".

הײַנט הויבט זיך אָן אַ לוזאַ אין "אַזאַזעל" דאָס 5 טע פּראָגראַם.

די רינג-קאַמפּן אין "אַפּאָלאָ".

דער טעכניש זעהר שעהנער קאַמף פון דער 1 טער פּאָר קאָוואַן – שטעקער האָט זיך געענדיגט מיט רעמי.

פּראַהאַסקאַ געגען שוואַרצער מאַסקע האָט געקעמפט זעהר ברוטאַל, אַזוי אַז דער ריכטער האָט איהם נאָך 3 וואָרנונגען דיסקוואַליפיצירט און אָנערקענט דעם זיג פאַר דער שוואַרצער מאַסקע.

ברוטאַל האָט אויך געקעמפט דעציע געגען ווילדמאַנ'ען, נאָר אין דער 20-טער מינוט האָט איהם ווילדמאַן אַוועקגעלעגט.

אין דער 4-טער פּאָר האָט ברילאַ באַזיגט נעסטרעמ'ען אין דער צענטער מינוט.

———

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטן
און אַקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 84-72
נעמט אָן אין דער לעטשניצע
פּעטריקאָווער 294 פון 12—2
מיטאָג און דער היים פון 6-8 אָוו.

הילפּערט גרויסע
קורסן
פאַר שוואַכבעגאַבטע און שווער ערציהבאַרע קינדער.
שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)
Dr. med. A. Szmirgeld
נערוון-אַרצט.
עלעקטראָטעראַפּיע, ליכטהיילמעטאָדן.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוונט.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַליסט פאַר
נירן, בלאָז און
האַרן - קראַנקהייטן
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 196

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטן, מענער-שוואַכע. רענטגען-שטראַלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטרישע-קאַנאַליע.
נעמט אָן פון 9—6 און אָוונט.
פרויען 12—3 נאָכמ. 873

קינדערוואַגנס פון 50 זל.
ספּאָרטוואַגנס אויף גומי מיט בעדער
פעלד- און מעטאַל-בעטן, מאַטראַצן, אייזערנע, וואַש-טישן אין רייכסטן אויסוואַהל אויף גינסטיגע בעדינגונגען עמפּפעהלט די עלטסטע לאָדזשער מעטאַל-מעבל-פאַבריק פון
I. B. WOŁKOWYSKI
Sienkiewicza 3/5, tel. 37-70
11 NARUTOWICZA 11
די פירמע עקזיסטירט פון יאָהר 1896.
אַכטונג: מיר באַרגן אויס בעטן אויף זומער-וואוינונגען.

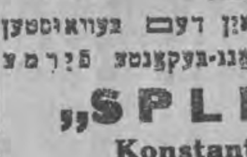
די ביליגסטע קוועלע פון
מענער-היטע
פון פאַרשידענע קוואַליטעטן
און פאַסאָנען
קען מען נאָר באַקומען אין דעם באַוואוסטן
היט-געשעפט פון די לאַנג-באַקאַנטע פירמע
„SPLENDID"
Konstantynowska 31
אויך נעם איך אָן היטן צו פאַסאָנירן. י. קאָנקורענץ-פּרייזן.

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (דזשעלנאַ) 44
טעלעפאָן 22-44.
אויערן און האַלז קראַנקהייטן
שטימע און שפּראַך-פעהלערן
(שטאַמלען א. אַז. וו.) נעמט אָן
פון 12—2 און פון 6—8 אָוו.

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירן, בלאָזן און האַרן - קראַנקהייטן.
נעמט אָן פון 1 ביז 2
און פון 4 ביז 7 אָוונט.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און וועגערישע קראַנקהייטן, רענטגען און ליכט-הייל אַנשטאַלט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָוואַ 28
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטן און מענער - שוואַכע.
באַהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאַריע טעל. 49-66
צאָהן - כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטן פון מויל, שטעקלאַך, גומען, דזשאַנקלעס, צאָהן - פּיאָרעע א.ז.וו. נעמט אָן פון 1½—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

זיין ווייב פיהרט זיך נישט ווי זיין באבע האט זיך געפיהרט...

א סענסאציאנעלער גט פון א ווארשאווער פארפאלק

אין ווארשאווער רבנות איז נעכטען געקומען דער שוסטער אברהם ראזענטאל מיט זיין ווייב שרה קאווקע און האבען געוואלט מ׳זאל זיי גט׳ן. דערביי האט א. ר. דערצעהלט פאלגענדע געשיכטע:

מיט 11 חדשים צוריק איז ער מיט שרה׳ן געווען ביי א קאלעגע אויף א „וויעטשאָרעק". דארט האבען זיי געגעסען און געטרונקען און ווען ס׳איז שוין געווען גוט פרעהליך אויפ׳ן הארצען – האט ער איהר אנגעטון א פינגערל און געזאגט:

– „די ביזט מיין ווייב"...

שפעטער, ווען שרה איז געקומען אין די „הליכה חדשים", האט איהר מוטער איהם אריינגענומען אין שטוב, צונויפגערופען צעהן מענשען און געשטעלט א חופה. איצט האבען זיי זיך ארומגעזעהען, אז זי איז נישט פאר איהם און ער איז נישט פאר איהר – ווילען זיי זיך גט׳ן.

האט ר׳ דן דאס פארפאל ארויסגעפיהרט צו הרב קאנאל און דארט האט זיך ערשט אנגעהויבען די אמת׳ע התגונה.

אברהם מיט שרה׳ן האבען זיך גענומען פערהערען, ווער עס איז מעהר ארנטליכער מענש און ווער עס פיהרט זיך אויף עהרליכער.

דאס ערנסטע איז געווען ביים דורכפיהרען דעם גט, אויף יעדער פראגע, וואס דער מאן, אדער די פרוי דארף ענטפערען בלויז „יא", אדער „ניין" – האבען זיי אנגעהויבען „מאלצן", אז מען האט זיי קוים געקאנט איינהאלטען.

גיט מען איהם צו פערשטעהן, אז דא זענען איבריג זיינע טענות, אז ער דארף בלויז ענטפערן „יא", אדער „ניין" – ענטפערט ער קורץ און שארף:

– יאך בין א פראסטער יונג. כ׳ווייס נישט פון קיין גליקען. כ׳האב חתונה געהאט, ווי גאט האט געבאטען, כדי צו האבען א ווייב. קומט מען צוגאיין און מ׳זאגט מיר, אז זי האט נאך מענער...

– אבער וואס דארף דאך איצט קיינער נישט וויסען.

– האב יאך געזאגט, אז אויב די מענער האבען א סך מעטער, מעג יאך האבען א סך ווייבער. האט זי געלויקענט געזאגט, אז...

– מיר דארפען עס נישט וויסען.

– זענען געקומען קאלעגעס, מיך אויסגעשלעפט אין גאס ארויס, געוויזען, אז מאן שרה געהט מיט א חתן, נישט מיט איינעם, נאר מיט זעקס...

– אבער...

– זאג יאך, אז א ווייב, וואס איז נישט קיין ווייב, ווי גאט האט געבאָטען, ווי מאן מאמע איז געווען, ווי מאן באבע איז געווען, ווי מאן...

סוף כל סוף איז געלונגען איהם ווי עס איז איינצושטילען און נאך שווערער מיה, האט מען אברהם מיט שרה׳ן אבגעג׳גט.

דער מויטען-טאנץ...

א ידיעה פון שמחה, חיל ותחות טראגען די דראטען, די קאבלען, די ראדיא וועלען:

דער אמעריקאנישער קאפיטאן לינדבערג איז איבערגעפליגען מיט זיין פליה אפאראט דעם גרויסען אקעאן פון ניו יארק ביז פאריז. ער איז איבערגעפלויגען בשלום און אנגעקומען בשלום, צאתך לשלום ובואך לשלום.

עס איז א פרוב פון א מויטען-טאנץ געווען, עס איז א אבזאגען זיך פון לעבען צוליב דער וויסענשאפט, טעכניק, קונסט און קולטור.

פאר א פשוט׳ן יודען, וואס זיצט אונטער די כותלי בית-המדרש איז אזא מין ידיעה, אזא מין ספקות, אדער א שגעון אדער גאר א ספשות. דער פשוט׳ער בשר ודם אהן וועלט-קענטניש, זיין שכל-הישר קען דאס גארנישט פערשטעהן: מה רעש? וואס שטורעמט עס די וועלט אזוי? ווער האט עס נויטיג, ווער בעדארף דאס, למאי מיט א שיף איז א סכנת אריבערצופאהרען דעם ים – על אחת כמה וכמה מיט א לופט-שיף...

די מאדערנע וועלט אבער פערשטעהט דאס בעסער און האט שענערע השגות: אז דאס וואגניש איז א מויטען-טאנץ. מיט איהם פאהרען מיט צוויי.

דער מלאך החיים און דער מלאך-המות.

ביידע מלאכים שווייגען, פערמאלגען יעדען ריהר, יעדע בעוועגונג, יעדען רויש, יעדעס לופטעל אויפ׳ן ים מיט ציטערן און ת׳ורק-פלאטערניש. זיי צעהלען די קלאפען פון די שיף-פליגעל, די קנאקערן פון דער מאשין – ביידע מלאכים שווייגען; עס איז א געוועט צווישען ביידע: „ווער פון ביידע בלייבט דער זיגער".

אבער דער מלאך החיים, ער בלייבט דא אין דעם פאל תמיד דער זיגער.

זיגט דער פליגער – דער מלאך החיים איז דער שטארקער; שטארבט דער פליהער, איז דער גוף מויט – אבער דער פליהער, דער וואס וואגט דעם ערשטען וועג אויסצוטרעטען פאר פילע פילע, וואס וועלען קומען נאך איהם – לייבט ווייטער אין אנדענק פון דער וועלט.

עס איז בעקאנט: די פראנצויזישע פליהער נגעזשעסע און קאלי האבען דעם ערשטען פליה געפרובט. דער פליה האט זיך נישט איינגעגעבען, די פליהער זענען פערשוואונדען און ס׳איז קיין זכר פון זיי נישטא...

קאפיטאן לינדבערג האט איומיטען פון וועלט-טרויער דעם מויטען-פליה געוואגט און געזיגט. די צוויי אמעריקאנישע פליהער בייערד און משעמבערליין, וואס האבען געוואלט דעם פליה מאכען, האבען פערשפעטיגט. לינדבערג האט זיך מיט א גאר שוואכען אפאראט און אהן א ראדיא-סטאציע פערנומען איבערצופליהען דעם ים-הגדול און איז ארויס דער זיגער.

די וועלט יובעלט.

פאריז, האט דאס אנקומען פון קאפיטאן לינדבערג אויפגענומען מיט געמישטע בעפיהלען; דא פרייד פון זיג, דא טרויער נאך נגעזשעסע און קאלי.

די וועלט פון וויסענשאפט אבער טרויערט נישט איבער דעם טויט פון איינעם פון צוויי, זי יובעלט צו דעם טויט, זי יובעלט צו דעם לעבען, פאר איהר איז דער טויט די בליטהען פון לעבען.

עס איז אן עכטע מדה, אפילו א הימלישע.

בשעת די מצריים טרינקען אין ים – זינגען די מלאכי השרת שירה...

מעשי ידי טבעו בים ואתם רוצים לומר שירה? מיר בעזינגען דעם זיגער!

פיוואר.

יודישע עצות.

אין דער דאזיגער אבטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע אנפראגען. וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאָן.**
> יורידישע אבטיילונג
> פון „נייעם פאלקסבלאט"
>
> בעם דורכלאזען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט פון רעדאקציע נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 25. מאי 1927.

5462. א לעזער פון וואולטשאנסקע.

איהר קאנט אזא בקשה דערלאנגען. איהר מוזט צושטעלען א בעשטעטיגונג פון א מיליטערישען אדער רעגירונגס-דאקטאר.

5463. העלמאן.

די טעלעגראמע מוז זיין בעשטעטיגט דורך א רעגירונגס-דאקטאר. וואס שייך פאר דער שטאט לאדז איז בערופען די פארמולארען צו ערלעדיגען דער ד״ר וויילאנד אמטירט אין רעג. קאמיסאריאט.

5446. לייזער פון פאלודניאווע.

5465. א לעזער פון וואולטשאנסקע-גאס.

5466. א לעזער פון אגראדאווע.

5467. א שטענדיגער לעזער פון קעלבאל׳ס ג.

ווענדעט אייערע עניים דארפט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

5468. Sz. l.

אויב ס׳פעלט אייך 1 פינגער אויף דער האנד וועט מען אייך קוואליפיצירען צו דער קאט. A, סיידען ס׳האנדעלט זיך וועגען דיקען אדער אנווייז-פינגער.

5469. שפערלינג.

בנוגע דאס מעסטען דעם פאבאראווע אין דער ברייט, ווערט אנגעהאנגען פאלגענדער פרינציפ:

די נארמאלע מאס פון א פאבאראווע אין דער ברייט מוז בעטרעפען מעהר, ווי א העלפט פון דער הויך ווייניגער 7 צענטימעטער. מעסטען פערשטעהט זיך, טוט מען אין מאמענט פון אטאטעמען.

אויב בעטרעפט עס ווייניגער פון דער נארמע, דאן קומט דעם פאבאראווע קאט. D.

צ. ב. ש. אויב דער פאבאראווע האט אין דער הויך 3150, דארף ער האבען אין דער ברייט 75 ווייניגער 7 ד״ה 68 צענטימעטער.

5470 ליקערניק 45

אויב אייער פאטער איז עלטער ווי 60 יאהר דארף ער זיך שוין נישט לאזען אונטערזוכען דורך דער קאמיסיע ביי דער פ.ק.או.

5471 שלאמארסקי:

דער אקס אינטערציזיע מוז געמאכט ווערען פאר די התגה אקטען.

נישט אונזער אויפגאבע אייך אנצוווייזען, וועמען איהר זאלט אנפערטרויען דאס רעדאגירען דעם אקט-אינטערציזיע. איהר קאנט זיך ווענדען דעם ווענרען צום ערשטען בעסטען רעיענט.

די, וועלכע אזעוו האט פערראטען.

בעארבייט פאר׳ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראון.

(77

– ערלויבט מיר, אלעקסעי אלעקסאנדראוויטש, האב איך זיך געווענדעט צו לאפוכינ׳ען, – צו דערצעהלען אייך אלצדינג, וואס איך ווייס וועגען דעם דאזיגען פראוואקאטאר, וועגען זיין טעטיגקייט סיי אונזערען די רעוואלוציאנערען, סיי ביי די אכראנקעס. איך וועל ברענגען אלע בעווייזען פון זיין דאפעלטער ראלע, איך וועל אנרופען אלע זיינע פסעוודאנימען אין דער אכראנע און אין דער רעוואלוציאנערער סביבה און אויך זיינע ריכטיגען נאמען. איך ווייס וועגען איהם אלעס. איך האב לאנג און הארטנעקיג געארבייט איבער זיין דעמאסקירונג און איך קאן מיט זיכערקייט זאגען: איך האב מיט איהם שוין פערצעדיגט. ער איז דורך מיר ענטגילטיג דעמאסקירט! מיר בלייבט נאר צו ברעכען די עקשנות פון זיינע חברים, אבער דאס איז א פראגע פון א קורצער צייט.

– ביטע זעהר. וולאדימיר לוואוויטש! איך הער אייך, – האט לאפוכין געענטפערט.

וואס האט לאפוכין געקאנט טון אין דעם מאמענט? איהם איז געבליבען, ווי ס׳האט זיך אויס׳ן געזיכט אויסגעדריקט זיין פערטיידיגער אדער פאסאוער, איבערצורייסען דאס געשפרעך מיט מיר און בעטען מיך איך זאל פערלאזען זיין קאבינעט, אדער זיך בענוצען מיט׳ן רעכט, וואס געהערט אפילו צו א רוסישען מענש, אויסצוהערען און אויסלאזען דאס, וואס ער רעדט צו איהם זיין מיטמענשען.

לאפוכין האט אויסגעקליבען דאס צווייטע, – און דאס איז געווען זיין איינציגער פערברעך. אלצדינג, וואס ער האט ווייטער געטון, איז געווען – בעגען זיין ווילען – א קאנסעקווענץ פון דעם פאקט, וואס איך, שוין האבענדיג דעמאסקירט אזעוו׳ן, האב גערעדט צו איהם וועגען דער ראלע פון דעם דאזיגען פערעטער און ער, לאפוכין, האט מיך אויסגעהערט.

ער האט געקאנט אפילו נישט ארויסברענגען דעם נאמען אזעוו, – איך וואלט סיי ווי פון זיין שווייגען פערשטאנען, אז ער קאן אזעוו׳ן אלס אג׳אגענט פון דער פאליציי, און איך וואלט צוריקקומענדיג קיין פאריז, אויף זיכער אויסגעטיימט זיין שווייגען אלס בעווייז געגען אזעוו׳ן.

נאך מעהר, ווען לאפוכין וואלט, נאכדעם ווי ר׳האט פאר שטאנען, אז איך פיהר ארויף מיין פלומרשט געוועהנליכען, בירגערליכען געשפרעך אויף דער דראסטישער פראגע וועגען אזעוו׳ן, געפרובט, אונטער דעם אדער יענעם אויסרייד, איבעררייסען מיט מיר דעם שמועס, וואלט איך איהם אויף קיין פאל נישט אפגעלאזט ביז איך וואלט זיך נישט דערשלאגען פון איהם א דירעקטען אדער אומדירעקטען אנווייז וועגען אזעוו׳ן.

איך בין געווען איבערצייגט, אז לאפוכין ווייסט דעם אמת וועגען אזעוו׳ן און, דערזעהענדיג איהם אין קעלן, בין איך געווען זיכער, אז ביז מיר וועלען דערפאהרען קיין בערלין, וועל איך פאר מיין ווייטערדיגען קאמף געגען אזעוו׳ן האבען א נייעם פאקט – אן ערקלערונג פון לאפוכינ׳ען. און פאקטיש האט לאפוכין סוף כל סוף ארויסגערעדט און האט נישט געקאנט נישט ארויסרעדען דאס ווארט „אזעוו".

אלץ, וואס איז געשעהן שפעטער: מיין מיטטיילונג וועגען דעם געשפרעך מיט לאפוכינ׳ען אויפ׳ן געריכט אין פאריז, אזעוו׳ס בעזוך ביי לאפוכינ׳ען, די בעגעגענישען פון די עסערען מיט לאפוכינ׳ען אין פעטערבורג און לאנדאן, לאפוכינ׳ס בריף צו סטאליפינ׳ען און דערנאך זיין ארעסט, פראצעס און פערשיקונג קיין סיביר – דאס אלץ איז געווען אן אונפארמיידליכער פאלג דערפון, וואס צווישען קעלן און בערלין האט לאפוכין ארויסגערעדט דאס ווארט „אזעוו".

אינ׳ם געשפרעך מיט לאפוכינ׳ען האב איך, גיט אנרופענדיג קיין איין מאל אזעוו׳ן ביים נאמען, און משך פון פיר שעה דערצעהלט מיט אלע איינצעלהייטען וועגען די וועגען, דורך וועלכע איך בין געגאנגען צו דער בעשולדיגונג פון אזעוו׳ן אין פראוואקאציע און וועגען די אלע קאמפליצירטע און מאטערנדע פערפעטיעס, וועלכע מיר איז אויסגעקומען אדורכצולעבען בעת׳ן קאמף מיט דעם דאזיגען פראוואקאטאר.

איך האב איהם געבראכט אלע בעווייזען פאר מיין בעשולדיגונג, דערצעהלט וועגען מיינע שטרייטען מיט אזעוו׳ס פערטיידיגערס, בעקענט מיט מיינע ארגומענטען, געגנער און מיט אלע פרטים און כראנאלאגישע דאטעס איבערגעגעבען אזעוו׳ס טעטיגקייט אלס אכראנניק, אנגערופען זיינע פסעוודאנימען אין פאליציי דעפארטאמענט, אנגעוויזען דיוואלינגען, וואו ער האט געהאט ראנדעוואוען.

וואס ווייטער איך האב גערעדט, איז פאר מיר געווארען אלץ קלארער און קלארער, אז לאפוכין איז ערשטוינט און איבערראשט פון מיינע ידיעות. לויט דעם, ווי ער האט זיך איינגעהערט, האב איך געזעהן, אז ער פערשטעהט וועגען וועמען דא ווערט גערעדט, און אז די דאזיגע פיגור איז איהם גוט בעקאנט. און זיין שווייגען איז געווען פאר מיר דאסועלבע, ווי ער וואלט געווען צוגעשטימט.

נאך יעדען נייעם בעווייז האב איך זיך געווענדעט צו לאפוכינ׳ען און געזאגט: – אויב איהר ווערט ערלויבען, וועל איך אנרופען דעם אמת׳ען נאמען פון דעם דאזיגען אגענט. איהר וועט זאגען נאר איין ווארט: יא – אדער ניין!

אויף אט דער פראגע האט מיר לאפוכין יעדעס מאל געענטפערט מיט שווייגען. נאר איך האב געזעהן, אז ער וויל גארנישט אויסמיידען דאס געשפרעך מיט מיר. דאס וואלט איהם דעמאלט נישט שווער געווען צו טון.

דאן האב איך זיך, נאך א קורצע פויזע, ווידער געווענדט צו איהם מיט א פראגע: – ערלויבט מיר אייך צו דערצעהלען נאך א פרט וועגען דער טעטיגקייט פון דעם אגענט.

– ביטע זעהר, ביטע זעהר, – האט לאפוכין געענטפערט.

לאפוכינ׳ס אינטערעס צו מיין ערצעהלונג איז בעשטענדערליך געשטיגען. איך האב געזעהן, אז ער איז אינגאנצען ערשיטערט פון דער ערצעהלונג, אז אזעוו איז געווען דער הויפט-ארגאניזאטאר פונ׳ם מארד איבער פלעווען.

מיט דער גרעסטער ערשטוינונג, ווי וועגען א פולקאם אונדערלאזבארער זאך, האט ער מיך געפרעגט:

– און איהר זייט זיכער, אז דער אגענט האט געוואוסט וועגען געפלאנטען אטענטאט אויף פלעווע׳ן?

(פארטזעצונג קומט)

אמוטער צווינגט איהר 17 יעהריגע טאכטער חתונה-צו האבען געגען איהר ווילען.

די כלה וואדפט אוועק אונטער דער חופה דעם קדושין-רינג און אנטלויפט פון חתונה-זאל

גאנץ נאוואגראד טומלט זיך איצט מיט פאלגענדער געשיכטע:

אויף סטראזשעצקער גאסעל האט גע-וואוינט מיט איהר מוטער און שוועס-טער, די 17 יעהריגע יודישע מיידעל סלאווע רודניצקי.

די מוטער רודניצקי איז א גאסען-הענדלערין. די טאכטער סלאווע איז א שיין מיידעל. נישט לאנג איז זי בע-קאנט געווארען איינעם יודעל סעגאל, א פלעטערין רייכען בחור פון סוועני-ציאן. סעגאל האט זיך נא'שדכנ'ט צו סלאווע. דאס מיידעל האט אבער פון שידוך נישט געוואלט הערען. אבער מוטער האט נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס איהר טאכטער גאפעלט נישט דער שידוך, דאך מכנים געווען דעם זיווג, געגען ווילען פון דער טאכטער און האט שוין אפילו אויף לג-בעומר באשטימט די חתונה אהן דער טאכטערס הסכמה.

ביז לבינג האט זיך די „כלה" אויף געוואוסט, אז איהר חתן ליידט טאקע אויף א קרענק. זי האט עס אויך אי-בערגעגעבען דער מוטער, אבער אויף דער לעצטער האט דאס נישט גערירט און זי האט דעם שידוך צוליב דעם נישט געוואלט אפלאזען. די יונגע 17 יעהריגע סלאווע האט א פערצווייפלטע, א טאג פאר דער חתונה קאטעגאריש געמעלדעט דער מוטער, אז זי וועט נישט גיין אונטער דער חופה.

ס'האט ווידער איהר אנגעהויבען איינ-רעדען מיט גוטען און, אז דאס האט נישט געהאלפען, איז דאס כלה מיידעל פערשלאסען געווארען אין א באזונדערען צימער, וואו זי איז פערבליבען גע-שלאגען געווארען פון איהר מוטער, וועלכע האט פריינט'ס-מענה'ט אין דעם יונגען מיידעל. אז קוים איז געווען נאנט צו די חתונה האבען און נאך דער חופה קען זי זיך גט'ן, אז זי וועט וועלען.

ל"ג בעומר, אין טאג פון דער חתונה אין פריימאנס טאנץ-זאל אויף ווילנער גאס, וועלכע ס'האבען זיך שוין פערזאמעלט א סך געסט און ס'איז אויך גע-קומען דער חתן און מען האט נאר גע-ווארט אויף דער כלה איז עפעס די כלה לאנג נישט געקומען. ענדליך איז אנגעקומען די כלה, דער עולם האט געזעהן, אז די כלה איז עפעס א פער-ווייינטע מיט אונטערגעבייגלטע אויגען און קוקט אויס עפעס ווי א פערצווייפ-לטע, דאס האט ארויסגערופען צווישען די געסט א געמורמעל, ס'זענען ארויס-געזאגט געווארען פערשידענע השערות.

ענדליך האט מען אנגעהויבען פארקומען די חופה און דא איז געשעהן פאלגענדעס:

ווען חתן כלה זענען שוין געשטאנען אונטער דער חופה און דער חתן האט געהאלטען אין אנטון סלאווע'ן דעם קדושין-רינג איז דער כלה פלוצלינג דערשיינענדיג געווארען פון א ספאזמע געשריי, וועלכער האט זיך ארויסגעריסען פון דער כלה. דער עולם האט געזעהן, ווי די כלה רייסט ארויס פון איהר האנד דעם קדושין-רינגעל, מיט איהם א שלייידער אויף דער ערד און מיט א געשריי: – „כ'וויל א גט" איז די כלה ארויסגעלאפען פון זאל, אנגעטאן דעם מאנטעל און אנטלאפען צו זיך א היים, וואו זי האט זיך דארט פערשפארט אין א צימער, אפזאגענדיג זיך קאטעגאריש צו פאהרען מיט איהר מאן קיין סוועני-ציאן, פאדערענדיג תיכף ומיד א גט.

מיט דער געשיכטע האבען זיך פער-אינטערעסירט „גוטע" מענשען וועלכע האבען בעזוכט סלאווע'ן און איהר דער-קלערט אז ערשטענס דארף זי פאהרען קיין סוועניציאן וואו מען וועט אפריכ-טען דעם קומענדיגען שבת שבע ברכות און ערשט דאן וועט זי קאנען בעקומען א גט.

א ביסעל א בערוהיגטע מיט טרעה-רען אין די אויגען איז סלאווע אוועק-געפאהרען מיט איהר מאן קיין סווענ-ציאן.

א נייע סכנה פון יודישע פאגראמען!

(ענדע פון 3-טען זייט).

קאראשעווימש פון דעם ענגלישען גע-זאנדטען אין פאריז אן איינלאדונג צו א בעשפרעכונג.

דערביי בעגרעניצען זיך נישט אלע בעראטונגען און אוידיענציעס מיט מא-ארעטישע אדער פלאטאנישע שמועסען די פעטליוראוואס בעקומען פון די פערטרעטער פון פוילען, ענגלאנד, פראנקרייך און רומעניען גאנץ קאנקרע-טע פערזיכערונגען און אפילו א גאנץ ממשות'דיגע מאטעריעלע אונטערשטי-צונג. ביי די פאליאקען האבען זיי גע-פונדען, מ'זאל זיי נישט נאר אויסצאלען זייערע רעגולערע סובסידיעס, נאר אויך א עקסטרא אסיגנירונג פון 50 טויזענד זלאטעס; מען האט זיי אויך געגעבען א הסכמה אויף צו עפענען און בעגע-זאגט צו אונטערשטיצען מיליטערישע שולען פאר צוגרייטען ספעציאליסטען. דער מארשאל פאש און דער גענעראל גאלע האבען זיי אין יולי 1925 „פער-זיכערט, אז פראנקרייך אינטערעסירט זיך איצט ערנסט מיט דער אוקראיני-שער פראגע, און אז די אוקראינישע פאלקס-רעפובליק קען איצט רעכענען אויך אויף פראנקרייכס הילף אין איהר קאמף קעגען די באלשעוויקעס". אין נאוועמבער פון דעם זעלבען יאהר איז מאקארושעווסקי - קאראשעווימש מיט פרייד מודיע, אז איהם איז „געלונגען ענטגילטיג צו דערגרייכען די אונטער-האנדלונגען מיט די פראנצויזען ביז צו א פאזיטיווען רעזולטאט" און אז זיי וועט „געטעסט ווערען א קרעדיט פון א מיליאן פראנק פאר פראפאגאנדע". ביי די רומענער האט דער „שעף פון אוקראינישער דיפלאמאטישער מיסיע" אין בוקארעשט, ק. מאציעוויטש, זיך אין מאי 1925 דערשלאגען אן אסיגנאווקע פון 50 טויזענד דאלאר, און ביי די ענגלענדער האט מאקארושעווסקי-קאראשעווימש אין יולי 1926 אויסגע-בעטען א סובסידיע פון 1000 פונט א חודש.

אויב מיר זאלען אפילו פערעכענען א געוויסען חלק פון די דאזיגע „דער-גרייכונגען" אויפ'ן חשבון פון דעם צו גרויסען „אפטימיזם" פון זעלכע אפי-ציעלע מעלדונגען, בלייבט דאך נאך גענוג, כדי זיך אפצוזאגען פון דער פארשטעלונג, אז די „פעטליוראווטשי-נע" איז ענטגילטיג ליקווידירט און וועט קיינמאל נישט אומקערען זיך אויף דער טעריטאריע פון אוקראינע, וועלכע זי האט פערפלייצט מיט יודיש בלוט. סאי אויסער יעדען צווייפעל, אז די איירא-פעאישע מלוכות און זייערע פלענער פון קאמף געגען ראטען-רוסלאנד נעמען אריין אין זייער חשבון אויך די מעגלי-כע הילף מצד די רעשטלעך פון דער „פעטליוראווטשינע" און זענען גרייט זיי צו האלטען אין רעזערוו, געבען זיי געוויסע האפנונגען, און טיילווייז אפי-לו זיי צו אונטערשטיצען מיט געלד – מיט דער כונה אין א נויטיגען מא-מענט זיי ארויפצולאזען פון דער קייט און אויף אזא אופן מאכען שווערער די לאגע פון די באלשעוויקעס.

בעזונדערס קלאר זעהען אין דער דאזיגער ריכטונג די פלענער פון ענג-לאנד, פאר וועלכער די רוסישע פראגע שטעהט איצט אין פערבינדונג מיט די געשעהענישען אין כינא זעהר שארף. דעם דאקומענט, וועלכען מיר ציטירען ווייטער, בעלויכטעט בולט די לאגע פון די ענגליש - אוקראינישע אונטער-האנדלונגען.

פאריז, דעם 2-טען פעברואר 1927.

דעם פארזיצער פון דער דירעקטאר-יע פון דער אוקראינישער פאלקס-רע-פובליק.

די ענגלענדער האבען סוף כל סוף פערשטאנען, אז די לאגע אויפן ווייטען מזרח איז געשאפען געווארען דורך די באלשעוויקעס, נעבען וועלכע ענגלאנד איז געצוואונגען ארויסצוטרעטען ענער-גיש. דעריבער רעכענט זיך ענגלאנד איצט מיט אונז מער און הויבט אן צו רעדען מיט אונז קאנקרעט.

נעכטען האט דער ענגלישער געזאנ-טער ציגעטיקס מיר א בריף מיט אן איינלאדונג אויף א בעראטונג.

די ענגלישע רעגירונג בעשטעהט אויף דעם, אז דער גענעראל-שטאב פון דער ארמיי פון דער אוקראינישער פאלקס רעפובליק זאל שיקען קיין לאנ-דאן א בעפולמעכטיגטען פאר א פראק-טישע ענטשיידונג פון מיליטערישע פראגען. דער ענין איז זעהר וויכטיג און דרינגענד און ס'איז דעריבער נויטיג צו געפינען א מיליטערישע פערזאן אויב עס איז מעגליך – א גענעראל.

ס'איז אינטערעסאנט, אז די ענגלענ-דער בעשטעהען נאך איצט דערויף, אז די ארמעע פון דער אוקראינישער פאלק-רעפובליק זאל געשאפען ווערען אויף דער אוקראינישער טעריטאריע פון פאוסטאנצעס. מען האט מיר ערקלערט דערמיט, אז די פארמירונג פון אוקרא-אינישע ארמעע-טיילען אויסער די גרע-ניצען פון אוקראינע וואלט געווען איצט הן פאליטיש הן פראקטיש נישט צוועק-מעסיג, ווייל עס וואלט געגעבען די באלשעוויקעס אן ערנסטען גרונד פאר זייער פראפאגאנדע געגען ענגלאנד. ביז עס עקסיסטירען נאך צווישען ענג-לאנד און די סאוויעטען נארמאלע די-פלאמאטישע בעציהונגען און ס'איז נאך נישט אויסגעבראכען קיין קריג, וועט ענגלאנד העלפען אונזער ארמעע נאך אויף אוקראינע.

מיניסטער פאר אויסערע ענינים
פון דער אוקראינישער פאלקס
רעפובליק
מאקארושעווסקי-קאראשקעווימש

ס'איז שווער ווי געהעריג אפצושא-צען די גאנצע סכנה, וואס ליגט אין די דאזיגע מעלדונגען. מיר רירען נאר נישט אן די אלגעמיין פאליטישע זייט פון דער פראגע. ס'איז אבער פאר יע-דערען קלאר, וואס עס קענען ברענגען מיט זיך די דאזיגע פלענער דער אונ-גליקליכער יודישער בעפעלקערונג פון אוקראינע. די ענגלענדער בויען אלע זייערע אוקראינישע קאמבינאציעס אויף די אוקראינישע „פאוסטאנצעס". זיי אונטערשטרייכען קאטעגאריש, אז די פארמירונג פון אוקראינישע מיליטער-טיילען אויסער די גרעניצען פון או-קראינע וואלט געווען איצט הן פאליטיש הן פראקטיש „נישט צוועקמעסיג" און בעשטייען דערויף, אז די אוקראינישער ארמעע זאל געשאפען ווערען אויף דער אוקראינישער טעריטאריע פון פאוו-סטאנצעס.

פאר דער יודישער בעפעלקערונג וואלט די רעאליזאציע פון אזא מין פלאן געווען פערבונדען מיט אומפער-מיידליכע נייע און בלוטיגע פאגראמען.

דאס אוקראינישע יודענטום שטייט איצט אפשר נאכאמאל ערב א נייעם פאגראם מבול.

די דאזיגע סכנה איז בעצייטענס אויפגעדעקט געווארען. די פערעפענט-ליכטע דאקומענטען האבען געגעבען א מעגליכקייט שוין איצט צו ווארפען א קוק הינטער די קוליסען פון די צוגע-גרייטע פלענער. ס'איז נאך פערהאן צייט זיי אפצוווענדען.

די אחריות'דיגע יודישע כלל-טוער וועלען מוזען אויף א געהעריגען אופן אינפארמירען און אויפקלערען די פרעסע, די פאלקסמאסען און די רעגירונ-גען וועגען דעם, מיט וועמען זיי האבען צו טון און וואס וועלען זיין די פאלגען פון די פלענער, וועלכע ווערען צוגעגרייט.

י. שעכטמאן.

אין פלאמען פון ליבע און האס

(ראמאן).

(22

יונגע חתן-כלה זענען אוועק אין דעם צימער, וואו ס'איז געלעגען דער דער'הרג'עטער. וואס האט זיי בעזאלט אנזעהן די אויספארשונג! אין זינען האבען זיי נאר געהאט דעם דערטאר-דעטען, און איבער איהם האבען זיי געוויינט.

יהודית האט אנגעצונדען א ליכט, און אוועקגעשטעלט לעם דעם מת, וועלכען ס'איז, מחמת דער גערינגליכער אויספארשונג, נאך אלץ נישט געטון געווארען זיין רעכט...

ביי קורט'ען האבען זיך גארנישט אויפגעהערט צו גיסען טרערען פון די אויגען. זיי ביידע האבען קיין אכטונג נישט געגעבען דערויף, וואס אין שכנישען צימער האט זיך געטון – אזוי זענען זיי געווען פערטון אין זייער אייגענעם צער.

– קורט ליבער! – האט יהודית גערעדט צום חתן – זיי נישט אזוי פערצווייפעלט... מיט טרעהרען וועלען מיר איהם נישט לעבעדיג מאכען צוריק... אמת, א מורא'דיג אומגליק האט אונז געטראפען! די גערעכטיגקייט וועט זיך אבער אננעהמען אונזער קריוודע!.. איך ווייס, ס'איז א קנאפע טרייסט פאר דיר – דאס איז נישט בכוח צו אפווענדען דייגע געדאנקען פון דעם אומגעקומענעם, אבער געדענק, קורט, אז איך האב דיך אזוי שטארק ליב... פונ'ם גאנצען הארצען ליב, און אזוי מיך, ווי נאך קיינמאל נישט! קיינמאל און קיינעם נישט וועל איך אזוי ליב האבען, ווי דיך! מיין גאנץ לעבען וועל איך דיר אפגעבען, מיין טייערער! טו מיט מיין לעבען, דאס וואס דו ווילסט!

– יהודית'ל, איך ווייס עס... אויב ס'איז דא אויף דער וועלט אזא קראפט, וואס קאן לינדערען מיין צער, איז עס קורט – דו, אט דאס בעוואוסטזיין, אז דו ביזט לעם מיר, און אז איך הער דיינע טרייסט-ווערטער. ווייסט דאך גאנץ גוט, אז אויך איך האב דיך טיף ליב, און אז פאר דיר בין איך גרייט אוועקצוגעבען מיין גאנץ לעבען! איצט – פאר דעם טויטען פאטער מיינעם, וועלכער קאן, ליידער, נישט הערען אונזערע רייד – שווער איך דיר, יהודית'ל, אז נאר דו וועסט זיין מיין ווייב.

ער האט אנגענומען איהרע ביידע הענד און פערייניגט זיי מיט א קוש!

– האבען זיי זיך א ביסעל ליב! – האט קארל דריי-וויק א שפעטיש געטון צו זיך.

דער אויספארשונגס-ריכטער, מירענסקי, האט צו זיך געהנ-טער-צו צוגערופען לוריען.

– זייט אזוי גוט, איך וויל אייך אויסקשטעלען אייניגע פראגען.

– איך הער.

– לפווענטאל'ן דעם דער'הרג'עטען האט איהר שוין פון לאנג געקאנט?

– מיר זענען געווען חברים פון קינדווייז אן, הער ריכטער.

– ווען האט איהר איהם געזעהן צום לעצטען מאל?

– נעכטען.

– ווען א זייגער?

– אכט אין אווענד. פערטעל חייטס וועגען דעם.

– איך חיים אויך...

– אויב אזוי, הער ריכטער – האט זיך לוריע אפגערופען מיט א שמייכעל – אז איהר האט שוין יא וועגען דעם געוואוסט סא וואס-זשע פרעגט איהר איבער?

– איהר זעגט דא אויך פריהער געטון! – האט דער אויספארשונג-ריכטער פארטגעזעצט.

– יא... די וואך, עטליכע מאל!

– וועגען וואס פאר א ענין?

דא האט זיך לוריע א ביסעל פערהאלטען מיט'ן ענטפער. ער האט געשוויגען.

– פארוואס ענטפערט איהר נישט?

– איך האב נישט ליב צו דערצעהלען וועגען מיינע פער-זענליכע געשעפטען...

– איך פאדער, אז איהר זאלט זאגען דעם גאנצען אמת.

– אבער, הער ריכטער, איך פערשטעה נישט, פארוואס איהר שטעלט מיר אזא פראגע? צו וואס טויג עס אייך דוקא צו-וויסען, צי האב איך געזעהן טמיל'ן פאר'ן טויט, צי נישט?

– דאס איז פאר מיר זעהר וויכטיג צו וויסען... און נאך וויכטיגער – פאר אייך גופא!..

– פאר מיר? איך פערשטעה א ווארט נישט... איבעריגענס, איז מיר קיין נפקא מינא נישט! מען קען דאך האלטען שמאל מיט געלד, און דערביי בלייבען אן ארענטליכער מאן... נו, בין איך גע-ווען ביי מיין ארימען פריינד עטליכע מאל נאכאנאנד, ווייל איך האב ביי איהם געוואלט בעקומען א גמילת חסד.

– און לעווענטאל האט אפגעזאגט צו געבען?

– ניין! ער האט געגעבען!

– גלייך אויפ'ן ארט?

– ערשט נעכטען, ד. ה. דאס לעצטע מאל, ווען איך האב איהם געזעהן.

– מאדנע!

– פערקעהרט, דאס איז גאר פשוט! א געוויסע צייט האט עמיל לחלוטין נישט געוואוסט, וואס מיט איהם טוט זיך – ער איז געווען, ווי צודרייט... דאס האט די גרויסע ירושה געמאכט פון איהם אזא תכלית... ערשט נעכטען האב איך איהם געטראפען א בערוהיגטען, און ער האט מיר תיכף געבראכט די פופצעהן הונדערט קרוין, וואס איך האב געדארפט צו האבען.

– יא, אמת... אין די בריף, וואס איהר האט צו איהם גע-שריבען רעדט זיך טאקי וועגען דער דאזיגער סומע. די בריף האבען מיר געפונען, בעת דער רעוויזיע, און אין זיי מאנט איהר איהם ביטערע פארווארפען, הלמאי ער זאגט אייך אפ צו געבען דאס געלד... איהר דראהט איהם אפילו. אז גאט וועט זיך אין איהם דערבאר נוקם זיין – אז אן אומגליק וועט איהם דער-פאר געשעהן...

(פארטזעצונג קומט)

DYREKCJA
Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi.

24 maja 1927/728.

Obwieszczenie.

W zastosowaniu się do §22 Ustawy Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi, Dyrekcja podaje do powszechnej wiadomości, że zażądane zostały pożyczki na nieruchomości: 1) pod Nr. 765a przy ulicy Al. Kościuszki przez Maksa Szenwica, 2) pod Nr. 321kc przy ulicy Szkolnej przez Samuela i Augustę małż. Haman.

Wszelkie zarzuty przeciwko udzieleniu zażądanych pożyczek stowarzyszeni zechcą przedstawić Dyrekcji w przeciągu dni 14 od daty wydrukowania niniejszego obwieszczenia. 763

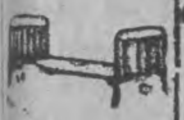

ביליג און גוט!

ספארט-וואגען . . . . 58.— זל.
קינדער-בעט מיט ניקל און שטאק. מאטראץ 65.— .
אמעריקאנקע . . . . 30.— .

פאדערט איבעראל!

פון דער פירמע פעלד-בעטען פון דער פירמע

„PALMA-PATENT"

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85.

הורט. פאר רעעלקייט גאראנטירט. דעטייל.

גערנווייליג ווערט אבגעטויט

יעדעס טיפע געפיהל פון סימפאטיע אדער ליבע צו זיך אליין, אויב מען נעמט נישט אן בעציימענס קיין מיטלען געגען אונאנגענעהמען גערוך פון מויל, וועלכער ווערט נאר בעזייטיגט דורך

FERMENTINA

דער בעסטער מיטעל געגען שלעכטען ריח פון מויל.

„פערמענטינא" קאנסערווירט די ציין, שטארקט די דושאנסלעס בעזייטיגט דעם שלעכטען ריח פון מויל און מאכט דאס אויסאטעמען אנגענעהם.

הויפט-סקלאד אויף פוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פערפומעריע-געשעפטען. פרייז 2.75 זל. פאר שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דארף מען זיך ווענדען צום הויפט-סקלאד אויף פוילען. פאר קונים פון דער פראווינץ ווערט ארויסגעשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס 3 זל. אדער 3.50 אויף א נאכנאהמע. 1819 היט זיך פאר פעלשונגען!

פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געזוכט.

בית-ספר עממי עברי מעורב

בן שבע מחלקות ע"ש „שלום-עליכם"
של החברה ליסוד בתי-ספר עממים וגני ילדים עבריים בלודז

7-קלאסיגע העברעאישע קאעדוקאציאנס-עלעמענטאר-שולע
אויפ'ן נאמען פון „שלום-עליכם"
ביי דער געזעלשאפט פאר יור. פאלקס-שולע און פאר שול-ערציהונג
אין לאדז, פאלודניאווא 11, טעל. 34 13

איז מודיע, אז לויט דער פעראָרדנונג פון דער שול-מאכט פון דעם 10. מאי ווערען אנגענומען איינשרייבונגען פון נייע שילער פון דער 1. ביז דער 7. קלאס ביז צום 1. יוני.

די עלטערן, וועלכע וועלען דעם טערמין פערשפעטיגען, וועלען זיין געצוואונגען צו שיקען זייערע קינדער אין די רעגירונגס-פאלקס-שולען. די אבסאלווענטען פון אונזער שולע ווערען קאמפלעט פארבערייט צו דער 5. קלאס פון די יודישע גימנאזיעס, ווי אויך אין „יבנה".

מיט אנמעלדונגען ווענדען זיך פאלודניאווא 11, פראנט, 1. שטאק פון 8—2 מיטאג.
767 די דירעקציע.

8-kl. Gimnazjum Żeńskie
Eug. Jaszuńskiej-Zeligmanowej

18 POŁUDNIOWA 18 634

די אנטריטס-עקזאמענס לויט א לעקציע-סיסטעם קומען פאר דעם 30-טען און 31-טען מאי 4 א זייגער נאכט. ביטעס אין אלע קלאסען נעמט אן די קאנצעלאריע פון גימנאזיום טעגליך פון 10—12 און פון 5—7 נאכט. אין די קלאסען A און B ווערען אנגענומען אויך יונגלעך.

דער שכר-למוד איז פון 70 זל. א קווארטאל.

ביים גימנאזיום א מוסטערהאפטע פרעבעל-שולע פאר קינדער פון 4 יאהר אן.

מעדכען-גימנאזיום
מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-שולען (קאטעגאריע A)
פון מאריע האכשטיין

חאולטשאנסקא 23, טעל. 14-27

דאס איינשרייבען פון נייע שילערינס קומט פאר טעגליך. שול-געלד אין A קלאס 75 זל. קווארטאלנע. ביים גימנאזיום א „קינדער-היים" סיסטעם מאנטע סאָרי. 869

פראפעס. פעראיין פון האנדעלס- און ביורא-אנגעשטעלטע אין לאדז, אל. קאשטשושקי 21.

היינט, מיטוואך, דעם 25. און פרייטאג, ד. 27. מאי ד. י. 8 א זייגער אווענד וועלען אין פעראיינס-לאקאל פארקומען

פארוואהל-פערזאמלונגען פון די פעראיינס-מיטגלידער.

שבת, ד. 28. מאי, 7 אווענד, וועט אין פעראיינס-לאקאל פארקומען

די יערליכע גענעראל-פערזאמלונג

פון די מיטגלידער מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג:

1) ערעפנונג און וואהל פון א פרעזידיום פון דער פערזאמלונג; 2) בעריכט פון דער פערוואלטונג; 3) בעריכט פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע; 4) פארשלאגען פון דער פערוואלטונג; 5) פארשלאגען פון די מיטגלידער; 6) בעשטעטיגונג פון בודזשעט אויף יאהר 1927; 7) וואהלען פון פעראיינס-אמטען.

די אויבינע פערזאמלונג, גערופען צום 2-טען טערמין לויט דעם § 43 פון סטאטוט וועט זיין גילטיג ביי יעדע צאהל מיטגלידער. 765 די פערוואלטונג.

אין גאנץ פוילען און אויך שוין אין אויסלאנד רעדט מען נאר פון דער בעקוועמליכקייט און גוטסקייט פון די בעוואוסטע זומער-לאטשעס

LEKROCHÓD

14281 P. N.

בעטע אכטונג צו געבען אויפ'ן פאטענט-שטעמפעל. צו בעקומען אין אלע בעסערע שיך-געשעפטען.

הויפט-פערקויף: י. אבראמאוויטש, לאדז, פארזשעטשנא 15.

שוינט אייער געלד!

אין קויפט שירמס און שטעקענס
נאר אין דער שירם-ווערקשטעל פון
ס. פיינענבוים,
נארוטאוויטש 19 (דזשעלנא)

ווייל אזהר קענט דארט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראל. בעסטע אויספיהרונג. עס ווערט אנגענומען אלע רעפאראטורן ווי אויך איבערציהען

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego

(מיט'ן העהנדעל) בעזייטיגען וועהטאג, ברענונג, בייסענייש, פארקלענערן געשווירען.

עס פערקויפען די אפטייקען. 1469

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08

ומאלט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער און מונד-קראנקהייטען. צאהנבעהאנדלונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קונסטליכע ציין. נעהמט אן פון 9—12 און פון 3—7 א זייגער אווענד. ביליגע פרייזען. 1481

[illegible] און צאלמעטעניס
י. ביטענסקי
8 קאנסטאנטינער [illegible]
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענט. [illegible]

ס'איז צו פערדינגען א געוועלב
מיט צוויי צימער און קיך
מיט עלעקטריש ליכט און איינריכטונג. צו ערפאהרען רזשנאווסקא 75, ביים וועכטער. 764

POTRZEBNI SĄ
PRZEDAWCY i SPRZEDAWCZYNIE
Związek Strzelecki, Sienkiewicza 3/5. 762

אני ערשטקלאסיגע
פריזיער
ארבייטער
ווערט פון זאפארט געזוכט
פאמארסקא 14. 771

ס ווערט געזוכט
א לערן-יונגעל
צום דאמען שניידער
י. גערשענאוויטש
צענעלניאנע 54. 771

אנאנסען - פרייזן:
פעטע מעקסט 15 גראשען, פרייטאג 20 גראשען, אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גראשען, נאכ'ן טעקסט 10 גראשען, פרייטאג 15 גראשען. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 100 פראצענט טייערער. אויבער דער שטאט — 50 פראצענט טייערער.

אבאנעמענטס-פרייז:
אין לאדז: א חודש — 5 זלאטעס, — אויף דער פראווינץ: א חודש 6 זלאטעס, אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. — פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פערענטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Bezustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman